

Αναδυόμενες μορφές βίας στο διαδίκτυο. Έρευνα μικτής μεθοδολογίας σε τρία Ελληνικά Πανεπιστήμια.

Δρ Αγγελική Αντωνίου, Επίκουρη Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Δρ Μανόλης Wallace, Αναπληρωτής Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

**Δρ Σεβαστή Χατζηφωτίου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο
Θράκης**

Ιούνιος 2022

Το έργο «Ωρα να μιλήσεις» υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος Active citizens fund, με φορέα υλοποίησης την Ένωση Κυριών Δράμας – Σπίτι Ανοικτής Φιλοξενίας. Το πρόγραμμα Active citizens fund, ύψους € 13,5 εκ., χρηματοδοτείται από την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία και είναι μέρος του χρηματοδοτικού μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) περιόδου 2014 – 2021, γνωστού ως EEA Grants. Το πρόγραμμα στοχεύει στην ενδυνάμωση και την ενίσχυση της βιωσιμότητας της κοινωνίας των πολιτών και στην ανάδειξη του ρόλου της στην προαγωγή των δημοκρατικών διαδικασιών, στην ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τη διαχείριση της επιχορήγησης του προγράμματος Active citizens fund για την Ελλάδα έχουν αναλάβει από κοινού το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το SolidarityNow. Διαβάστε περισσότερα εδώ: www.activecitizensfund.gr

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnvKQ

Σελίδα: 1/42

Πίνακας Περιεχομένων

Εισαγωγή.....	3
Συνεντεύξεις.....	4
Μέθοδος.....	5
1 ^η συνέντευξη.....	6
2 ^η συνέντευξη.....	8
3 ^η συνέντευξη.....	9
Αποτελέσματα.....	11
Συμπεράσματα.....	13
Ομάδες Εστίασης.....	14
Μέθοδος.....	15
Αποτελέσματα.....	18
Αποτελέσματα 1 ^{ης} ομάδας εστίασης.....	18
Αποτελέσματα 2 ^{ης} ομάδας εστίασης.....	20
Συμπεράσματα.....	22
Ερωτηματολόγια.....	24
Μέθοδος.....	24
Ερωτηματολόγιο.....	24
Αποτελέσματα.....	28
Συμπεράσματα.....	32
Παράρτημα 1.....	34
Παράρτημα 2.....	36
Παράρτημα 3.....	37
Παράρτημα 4.....	41
Παράρτημα 5.....	42

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIznVKQ

Σελίδα: 2/42

Εισαγωγή

Το έργο «Ωρα να μιλήσεις!» είναι διάρκειας 14 μηνών και υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος Active citizens fund, με διαχειριστές επιχορήγησης για την Ελλάδα το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το Solidarity Now. Το έργο ξεκίνησε στις αρχές του Δεκεμβρίου 2021. Στόχος του είναι η διαχείριση των θυτών ενδοοικογενειακής βίας, αλλά και η μελέτη φαινομένων βίας στην Ελλάδα. Την εκπαίδευση της ΕΚΔ-ΣΑΦ για τη διαχείρισή του θύτη, θα αναλάβει ο Νορβηγικός Φορέας “Alternative to Violence” με 30ετή εμπειρία, ενώ θα διεξαχθεί μία πανελλαδική έρευνα για τις νέο-αναδυόμενες μορφές βίας στο διαδίκτυο, με στόχο την ευαισθητοποίηση της νέας γενιάς, σε συνεργασία με 3 Πανεπιστήμια της Ελλάδας: το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής και το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Το έργο αποσκοπεί μέσα από πληθώρα άλλων δράσεων (workshops με όλα τα Λύκεια και τα ΔΙΕΚ της πόλης της Δράμας με θέμα τις νέο-αναδυόμενες μορφές βίας στο διαδίκτυο, αναμόρφωση της ιστοσελίδας timetotalk.gr, δημιουργία διαδικτυακού παιχνιδιού, graffiti) στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών ως προς την καταπολέμηση όλων των μορφών της έμφυλης βίας.

Η παρούσα αναφορά, παρουσιάζει τα αποτελέσματα της έρευνας για τις αναδυόμενες μορφές βίας στο διαδίκτυο, που σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου – Εργαστήριο Γνώσης και Αβεβαιότητας και το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Λόγω της φύσης του θέματος, αποφασίστηκε να συλλεχθούν δεδομένα με μικτή μεθοδολογία, ποιοτικά και ποσοτικά δεδομένα. Επομένως, η έρευνα είχε 3 φάσεις. Η πρώτη φάση συνέλεξε και ανάλυσε δεδομένα από συνεντεύξεις με ειδικούς (ποιοτικά δεδομένα), έπειτα τα δεδομένα από τις συνεντεύξεις συζητήθηκαν με φοιτητές και από τα 3 ιδρύματα σε ομάδες εστίασης (ποιοτικά δεδομένα). Τέλος, τα αποτελέσματα από τις δύο πρώτες φάσεις, ομαδοποιήθηκαν και οδήγησαν στη δημιουργία ερωτηματολογίου που διανεμήθηκε στους φοιτητές των τριών πανεπιστημίων (ποσοτικά δεδομένα).

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

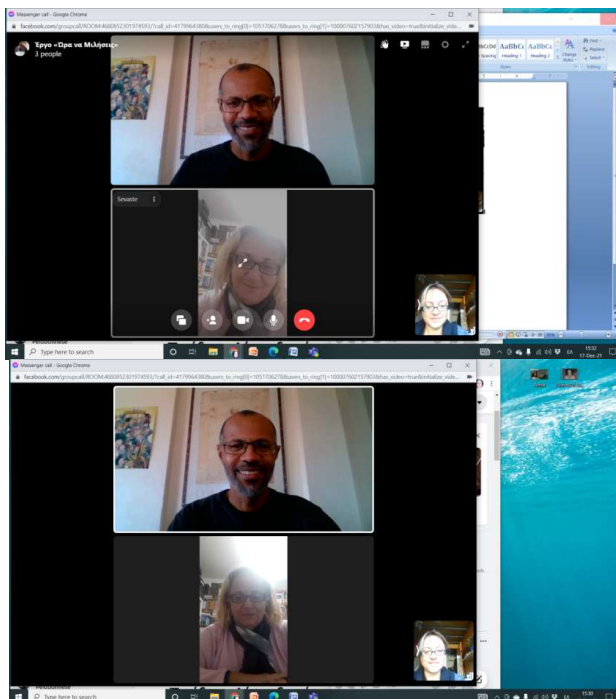
Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnVKQ

Σελίδα: 3/42

Συνεντεύξεις

Το έργο στοχεύει στη μελέτη των αναδυόμενων μορφών βίας στο διαδίκτυο και ειδικά στην Ελλάδα. Επειδή πρόκειται για αναδυόμενες μορφές βίας στο διαδίκτυο, οι συνεντεύξεις με ανθρώπους που την αντιμετωπίζουν στην πρώτη γραμμή, κρίθηκε απαραίτητη. Ειδικότερα προσκαλέστηκαν ειδικοί από την Θετική Φωνή, από το Χαμόγελο του Παιδιού, από την Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, και το Κέντρο για να έμφυλα δικαιώματα και στην Ισότητα – Διοτίμα, που όμως δεν ανταποκρίθηκε θετικά, λόγω περιορισμένου χρόνου.

Οι λεπτομέρειες για τις συνεντεύξεις καθορίστηκαν έπειτα από τις συναντήσεις των μελών της ερευνητικής ομάδας. Ειδικότερα, η αναπληρώτρια καθηγήτρια κ. Σεβαστή Χατζηφωτίου από το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, ο αναπληρωτής καθηγητής κ. Μανόλης Wallace από το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, και η επίκουρη καθηγήτρια κ. Αγγελική Αντωνίου από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής συναντήθηκαν διαδικτυακά στις 17.12.2021 (εικόνα 1 και 2) και στις 13.1.2022 (εικόνα 3) για να συζητηθούν οι λεπτομέρειες και να καθοριστούν οι ρόλοι των μελών της ομάδας.

Εικόνες 1 και 2. Συνάντηση μελών ομάδας 17.12.2021

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

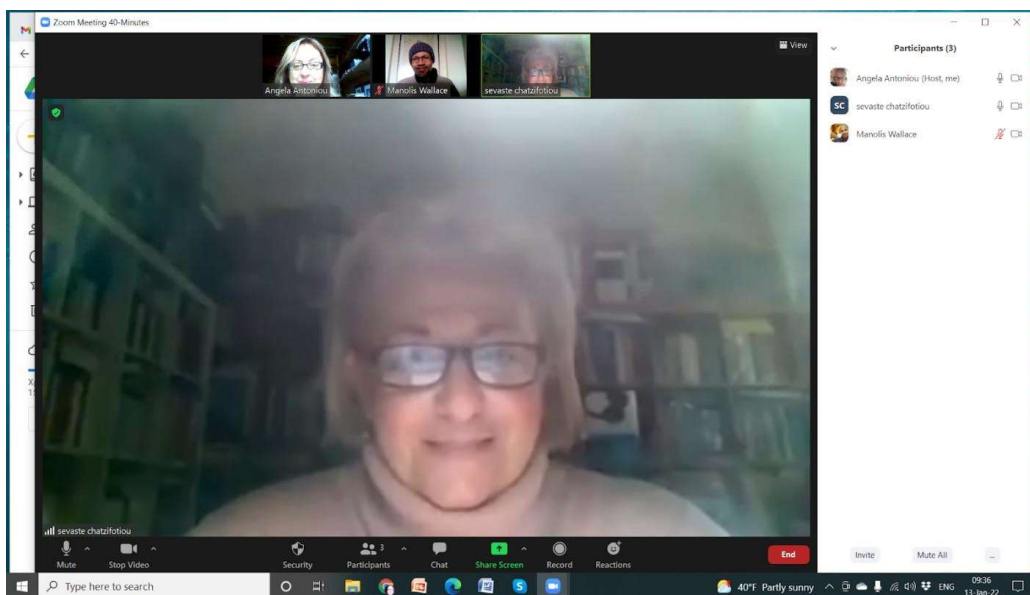
Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIznvKQ

Σελίδα: 4/42

Στην πρώτη συνάντηση συζητήθηκαν οι συμμετέχοντες στις συζητήσεις και ανατέθηκε στον κ. Wallace να έρθει σε επαφή μαζί τους και να κανονίσει τις συναντήσεις για τις συνεντεύξεις.

Εικόνα 3. Συνάντηση μελών ομάδας 13.1.2022

Συζήτηση για την πορεία των συνεντεύξεων, που ήταν σε εξέλιξη. Είχαν ήδη ολοκληρωθεί 2 συνεντεύξεις και είχε ζητηθεί επίσημα η άδεια από την Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος για να οργανωθεί και μία ακόμα συνέντευξη μαζί τους. Την επικοινωνία με την Ελληνική Αστυνομία έκανε ο κ. Wallace με έγγραφο του εργαστηρίου ΓΑΒ LAB με Αριθ. Πρωτ. ΓΑΒ-ΕΞ-2022-001 (Παράρτημα 1).

Η Ελληνική Αστυνομία έδωσε έγκριση με το ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ.: 1821/ 22/220622 (Παράρτημα 2).

Εκτός από την Ελληνική Αστυνομία και τη Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, θετικά απάντησαν και το Χαμόγελο του Παιδιού, καθώς και ο Σύλλογος Οροθετικών Ελλάδος “Θετική Φωνή”.

Μέθοδος

Σε όλους τους συμμετέχοντες ερωτήθηκαν οι ίδιες ερωτήσεις:

1. Τα πιο συχνά φαινόμενα που συναντούν
2. Τι είναι αυτό που έρχεται; το αναδυόμενο;
3. Κάτι, ίσως και σπάνιο, που σας έχει κάνει εντύπωση
4. Μοτίβα συμπεριφοράς στα χαρακτηριστικά του θύτη και του θύματος

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnVKQ

Σελίδα: 5/42

5. Αν βλέπετε διαφοροποιήσεις σε διαφορετικές δημογραφικές ομάδες

Οι συνεντεύξεις έγιναν διαδικτυακά και είχαν διάρκεια από 40 λεπτά έως και 1 ώρα. Δεν υπήρξε καταγραφή των συνεντεύξεων, λόγω περιορισμών από την επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και κρατήθηκαν χειρόγραφες σημειώσεις από την κ. Αντωνίου. Οι ερωτήσεις είχαν σταλεί νωρίτερα στους συμμετέχοντες για να προετοιμαστούν, μαζί με τα έντυπα συγκατάθεσης συμμετοχής στην έρευνα όπου ζητήθηκαν (Παράρτημα 3). Επίσης, έχουν προετοιμαστεί έντυπα καταγγελιών (Παράρτημα 4). Η έρευνα με όλες τις φάσεις συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων (συνεντεύξεις, ομάδες εστίασης και ερωτηματολόγια) έλαβε έγκριση από την επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (Παράρτημα 5), με αριθμό πρωτοκόλλου 12804, 16/02/2022.

1^η συνέντευξη

Η 1^η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στις 20.12.2021 με εκπρόσωπο του συλλόγου οροθετικών Ελλάδος, Θετική Φωνή, με την κ. Ελίζα Γκορόγια. Την συνέντευξη συντόνισε η κ. Αντωνίου ενώ ήταν παρών και ο κ. Wallace.

Ειδικότερα η συμμετέχουσα ανέφερε:

Τα παρακάτω ζητήματα μας απασχολούν και θα μας απασχολήσουν και στο μέλλον:

1. **Incels:** Κίνημα ανδρών που λένε ότι δεν τους "κάθονται οι γυναίκες". Έχουν δική τους ορολογία και πολλοί από τους mass shooters στην Αμερική προέκυψαν από αυτές τις κοινότητες. Κυρίως βρίσκονται πίσω από κινήματα Men's rights activists. Το ανάλογο ελληνικό είναι το "Όχι, δεν είσαι μισογύνης". Εκεί γράφουν πολλοί παπάδες, άτομα που έχουν κατηγορηθεί ή και καταδικαστεί για βία, κλπ.
<https://www.youtube.com/watch?v=fD2briZ6fB0>
2. **Doxxing:** κλέβουν στοιχεία IP και βρίσκουν ατομικά στοιχεία χρηστών, π.χ. πλήρες όνομα, διεύθυνση και τηλέφωνο. Επίσης, χακάρουν λογαριασμούς. Το Doxxing τελειώνει όταν καταφέρουν να βρουν και να δημοσιεύσουν τα προσωπικά στοιχεία των θυμάτων. Τα θύματα είναι συνήθως ακτιβιστές, κλπ. Επομένως, το θύμα πρέπει να αλλάξει κατοικία, να κρύβεται και να φοβάται.
3. **Outing:** λένε στοιχεία που το θύμα θα ήθελε να κρατήσει κρυφά, π.χ. τη σεξουαλική του ταυτότητα, κλπ.
4. **Revenge Porn:** όχι μόνο με την έννοια βίντεο, αλλά και οποιοδήποτε (οπτικοακουστικού) υλικού σχετικό με τη σεξουαλική ζωή του θύματος που δημοσιοποιείται χωρίς τη συναίνεσή του.

Το πρόβλημα με το διαδίκτυο είναι ότι δεν αντιλαμβανόμαστε πόσο εκτιθόμαστε όταν κάνουμε κάποιο σχόλιο εκεί. Ενώ καταλαβαίνει ο κόσμος ότι εκτίθεται όταν βγει στην τηλεόραση, για κάποιο λόγο δεν μπορεί να καταλάβει πόσο πολύ εκτίθεται όταν γράφει κάτι στα κοινωνικά δίκτυα.

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Ερωτήσεις συνέντευξης:

1. Τα πιο συχνά φαινόμενα που συναντούν.

Αυτό που σοκάρει στο revenge porn δεν είναι μόνο το ίδιο το φαινόμενο, αλλά οι αριθμοί των αρχείων. Επίσης ιδιαίτερα σοκαριστικές ήταν οι σελίδες για την συνεπιμέλεια, π.χ. Ενεργοί Μπαμπάδες / συνεπιμέλεια, όπου έλεγαν τι θα έκανα για να εκδικηθούν τις μητέρες των παιδιών τους, μέχρι και να τις σκοτώσουν.

2. Τι είναι αυτό που έρχεται; το αναδυόμενο;

Το doxxing είναι εξαιρετικά επικίνδυνο και αναδυόμενο. Στο μέλλον δε θα διαρρουν μόνο τα στοιχεία κάποιων ατόμων, αλλά και την τοποθεσία ξενώνων ανηλίκων, ξενώνες για ανήλικους πρόσφυγες, κλπ που για λόγους ασφαλείας είναι κρυφοί. Επίσης, το ίδιο το κράτος, η ΕΥΠ έχει εξοπλισμό που μπορεί να καταγράφει όλα τα τηλεφωνήματα και να παρακολουθεί τον οποιοδήποτε. Και το **surveillance** είναι μία μορφή βίας.

Επίσης, υπάρχει μία μορφή αποκλεισμού για τους ανθρώπους που δεν μπορούν να διαχειριστούν τη δημόσια εικόνα τους.

Το **Cancel culture** είναι επίσης εδώ και πολύ ανησυχητικό.

3. Κάτι, ίσως και σπάνιο, που σας έχει κάνει εντύπωση

Οροθετικός έγραψε στο κλειστό group των οροθετικών ότι ο τάδε και ο τάδε με κόλλησαν HIV και έβγαλε τα στοιχεία τους στην ομάδα. Επίσης, επειδή ήταν αλλοδαποί τους κρατούσε τα διαβατήρια, καθιστώντας τους ομήρους και τους ανάγκαζε σε σεξεργασία. Στην ομάδα ουσιαστικά το έγραψε για να προλάβει πιθανή καταγγελία από τα θύματα.

4. Μοτίβα συμπεριφοράς στα χαρακτηριστικά του θύτη και του θύματος

Αν καταλαβαίνεις ότι κάποιο άτομο είναι απομονωμένο στα social, γίνεται πιο εύκολα θύμα. Επίσης, στα θύματα κάποια στιγμή κανονικοποιήθηκε στη ζωή τους η βία. Ακόμα, άτομα πολύ δοτικά και με αυξημένη ενσυναίσθηση γίνονται εύκολα θύματα, ειδικά αν ανήκουν σε ευάλωτη ομάδα. Οι θύτες τα προσεγγίζουν με πολύ παρόμοιο τρόπο, δηλαδή “Δεν ξέρεις τι έχω περάσει εγώ στη ζωή μου” και έτσι δημιουργούν συνθήκες μοναδικότητας. Το θύμα παγιδεύεται εύκολα. Οπότε και στο ψηφιακό είναι εύκολο να βομβαρδιστεί κάποιος με τέτοια μηνύματα και να κάνει το θύμα να συμπάσχει μαζί του. Επίσης, άτομα από ευάλωτες ομάδες γίνονται εύκολα στόχοι και στόχοι γίνονται και επιτυχημένα άτομα από ευάλωτες ομάδες, π.χ. γυναίκες, trans. Τέλος, τα διάφορα κινήματα που διεκδικούν δικαιώματα ευάλωτων ομάδων φαίνεται να έχουν και αντίδραση. Για παράδειγμα, αυξήθηκε η βία απέναντι στις γυναίκες όταν αυξήθηκε ο φεμινισμός.
https://en.wikipedia.org/wiki/Backlash:_The_Undeclared_War_Against_American_Women

5. Αν βλέπετε διαφοροποιήσεις σε διαφορετικές δημογραφικές ομάδες

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnvKQ

Σελίδα: 7/42

Οι θύτες είναι συνήθως άνδρες λευκοί. Η κοινωνική απομόνωση και συνθήκες επισφάλειας δημιουργούν οργή, που βρίσκει τρόπο να εκτονώνεται. Για παράδειγμα η πανδημία, δημιούργησε και συνθήκες απομόνωσης και ανασφάλειας, με αποτέλεσμα να αυξηθεί η βία.

2. συνέντευξη

Η 2^η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στις 3.1.2022 με ψυχολόγο από το Χαμόγελο του Παιδιού. Την συνέντευξη συντόνισε η κ. Αντωνίου και ήταν παρών και ο κ. Wallace.

Ο εκπρόσωπος του χαμόγελου του παιδιού είναι ψυχολόγος και συντονιστής στο Εθνικό Κέντρο για τις Εξαφανίσεις και τα Παιδιά Θύματα Εκμετάλλευσης του Οργανισμού «Το Χαμόγελο του Παιδιού». Οι απαντήσεις του ακολουθούν:

1. Τα πιο συχνά φαινόμενα που συναντούν

Λαμβάνουν μηνύματα από το τηλέφωνο και το chat. Λιγότερα από μέιλ. Τα δεδομένα έρχονται από το chat γιατί τα παιδιά το χρησιμοποιούν πολύ. Το χαμόγελο είναι ο πιο αναγνωρίσιμος φορέας και δέχονται πολλές καταγγελίες. Τα περισσότερα μηνύματα είναι για ηλεκτρονικό εκφοβισμό. Μετά τον **εκφοβισμό** ακολουθούσαν και άλλα ζητήματα, όπως αναζητήσεις στο διαδίκτυο για αυτοκτονία και αυτοτραυματισμό. Υπήρχε τουλάχιστον μία δήλωση αυτοκτονίας την ημέρα. Τα παιδιά έψαχναν να βρουν τρόπους αυτοκτονίας ή αυτοτραυματισμού στο διαδίκτυο.

Μέσα στην πανδημία υπήρχαν κλήσης κατάχρησης διαδικτύου, σχετικά με **σεξουαλική βία**, πχ. **ανταλλαγή σεξουαλικών βίντεο και φωτογραφιών**. Για όλα αυτά υπάρχει η συνεργασία με τη δίωξη ηλεκτρονικού εγκλήματος και για την **σεξουαλική παρενόχληση**, αλλά και για αναζητήσεις των παιδιών που θέλουν να κάνουν κακό στον εαυτό τους.

Ένα ακόμα ζήτημα είναι ο εκφοβισμός των παιδιών, καταγραφή του εκφοβισμού με βίντεο και διανομή στους συμμαθητές μέσω διαδικτύου.

Συνήθως τα κορίτσια αναζητούν βοήθεια πολύ περισσότερο από τα αγόρια, ειδικά για σεξουαλική βία, ενώ ουσιαστικά δεν υπάρχουν διαφορές στα ποσοστά κακοποίησης ανάμεσα στα φύλα.

2. Τι είναι αυτό που έρχεται; το αναδυόμενο;

Υπάρχει το δίκτυο <https://ecpat.org/> για τη διαδικτυακή βία και ειδικά την σεξουαλική κακοποίηση παιδιών. Μέσα από τις αναφορές του δικτύου υπάρχει κάτι που δεν έχει έρθει ακόμα στην Ελλάδα, αλλά συμβαίνει ήδη στο εξωτερικό και εκτιμούν ότι θα έρθει και εδώ. Ο κακοποιητής ενημερώνει το κοινό ότι μία συγκεκριμένη ώρα θα κακοποιήσει παιδί. Το κοινό πληρώνει εισιτήριο, ανοίγει κάμερα και **παρακολουθεί ζωντανά την κακοποίηση**.

3. Κάτι, ίσως και σπάνιο, που σας έχει κάνει εντύπωση
Διεθνώς η σεξουαλική κακοποίηση παιδιών σε private δωμάτια ξεκίνησε στις
Φιλιππίνες, αλλά πιθανώς έρχεται και στην Ελλάδα.

Ένα ακόμα ακραίο, ήταν η κακοποίηση κοριτσιού σε πλατεία από άλλα κορίτσια.
Ήταν εξαιρετικά βίαιη και το θύμα κατέληξε στο νοσοκομείο. Το περιστατικό
καταγράφηκε και αναπαραγόταν συνέχεια στο **instagram** από άλλα παιδιά.

Υπάρχουν και κάποια λίγες αναφορές (στατιστικά είναι ασήμαντες) για παιδιά που
μπαίνουν σε site γνωριμιών ενηλίκων και συγκεκριμένων κοινοτήτων και
συνομιλούν με ενήλικες. Πολλά παιδιά, εκτιμώ, ότι έρχονται σε ερωτική επαφή
μέσα από τέτοια site, αλλά δεν γίνονται συχνά αναφορές (οι υπόλοιποι χρήστες δεν
το αναφέρουν συχνά). Γίνεται **ανταλλαγή υλικού σεξουαλικού περιεχομένου**.

Άλλο ένα περιστατικό είναι η **πορνογραφία βρεφών**, που ενώ υπάρχει, δεν γίνονται
συχνά αναφορές.

4. Μοτίβα συμπεριφοράς στα χαρακτηριστικά του θύτη και του θύματος
Ο θύτης είναι συνήθως άντρας, γιατί δεν καταγγέλλονται εύκολα οι γυναίκες. Για
παράδειγμα μπορεί κάποιος μπαμπάς να καμαρώνει που ο γιός τους έχει σχέσεις με
μία 40αρα.

Στα θύματα, υπάρχει κάποιο πρόβλημα επικοινωνίας στο σπίτι. Όχι απαραίτητα
κακοποιητικό περιβάλλον, μπορεί η οικογένεια να έχει αγάπη, αλλά να μην υπάρχει
επικοινωνία.

5. Αν βλέπετε διαφοροποιήσεις σε διαφορετικές δημογραφικές ομάδες
Έχω μόνο μία αίσθηση ότι δεν γίνονται πολλές αναφορές από τη νησιωτική Ελλάδα.
Αυτό ισχύει για μικρά μέρη, μικρά χωριά, μικρά νησιά... έχουν κανονικοποιηθεί τα
περιστατικά; δεν τα αντιλαμβάνονται;

3^η συνέντευξη

Η συνέντευξη με τη Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος έγινε στις 11.2.2022.
Συμμετείχαν 2 αξιωματικοί της Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος.

Η συζήτηση συντονίστηκε από την κ. Αντωνίου. Παρόντες ήταν η κ. Χατζηφωτίου και
ο κ. Wallace

Οι αξιωματικοί ανέφεραν τα εξής:

1. Τα πιο συχνά φαινόμενα που συναντούν

Η δίωξη έχει διαφορετικά τμήματα που διαχειρίζονται υποθέσεις. Λόγω αυτού
υπάρχει πληθώρα συμβάντων που αντιμετωπίζουν. Ειδικότερα για ανήλικους
έχουμε:

- **Αποπλάνηση** ανηλίκων μέσω διαδικτύου

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnVKQ

Σελίδα: 9/42

- **Sextortion:** Αποσπούν σεξουαλικό υλικό από τα παιδιά και είτε ζητούν χρήματα, είτε άλλο υλικό, είτε και να τα συναντήσουν.
- **Cyberbullying:** Προκαλούν τρόμο στα παιδιά
- **Sexting:** Εκβιασμός σε μία σχέση που δημιουργούν τα παιδιά και στέλνουν κάποιο υλικό στον σύντροφο. Το υλικό αυτό διαραίει στους συμμαθητές.
- **Εκδικητική πορνογραφία**

Για τους ενήλικες έχουμε:

- Sextortion και Cyberbullying το οποίο μπορεί να γίνει και στον επαγγελματικό χώρο.
- **Οικονομική βία και απάτες**
- Εκδικητική πορνογραφία
- **ρατσιστική βία και σχόλια**
- **σεξιστικά σχόλια**
- **εξτρεμιστικά σχόλια**

Ένα ακόμα συχνό φαινόμενο είναι η χρήση **κακόβουλου λογισμικού** για κυρίως οικονομική βία και απάτες.

2. Τι είναι αυτό που έρχεται; το αναδυόμενο;

Υπάρχει ραγδαία εξάπλωση του κακόβουλου λογισμικού, για οικονομικές κυρίως απάτες. Θέλουν να αποσπάσουν δεδομένα από εργαζόμενους ή εταιρίες και τα χρησιμοποιούν για να εκβιάσουν χρήστες και εταιρίες. Ουσιαστικά βλέπουμε τη χρήση νέων τεχνολογιών για οικονομικούς λόγους ή απόσπασή δεδομένων και υλικού. Πλέον δεν χρειάζεται να είναι κάποιος ειδικός για να γίνει θύτης. Υπάρχουν υπηρεσίες που μπορεί κάποιος να αγοράσει από χάκερς στο dark web, το **crime as service**.

Υπάρχει τα τελευταία χρόνια το φαινόμενο όπου οι απατεώνες μέσω social engineering ή νοικιάζοντας υπηρεσίες από το σκοτεινό διαδίκτυο εξαπατούν θύματα.

Για εγκλήματα εις βάρος ανηλίκων, βλέπουμε ανταλλαγές υλικού μέσω chat. Εκεί ανεβαίνει το υλικό και έχει καλύτερη ταξινόμηση και κατηγοριοποίηση και στοχοποιεί το θύμα. Δίνει καλύτερο στόχο για να ψάξεις. Ψάχνεις δηλαδή εύκολα για συγκεκριμένο στόχο.

Επίσης, προσπαθούν να παρακάμψουν τα μέτρα ασφαλείας των τραπεζών για τις απάτες. Οι επενδυτικές απάτες έχουν τεράστια αύξηση τον τελευταίο χρόνο.

3. Κάτι, ίσως και σπάνιο, που σας έχει κάνει εντύπωση

Σοκάρουν τα περιστατικά με ανήλικους ή ζητήματα που επηρεάζουν την ψυχολογία των θυμάτων. Ενώ στην πραγματική ζωή είμαστε πιο επιφυλακτικοί στο διαδίκτυο

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnvKQ

Σελίδα: 10/42

δεν είμαστε τόσο προσεκτικοί. Πιο εύκολα δίνουμε προσωπικά δεδομένα και για εμάς και για τις οικογένειές μας. Από τη μεριά του θύτη, ακόμα και άτομα που στην πραγματική ζωή δεν θα τολμούσαν να στραφούν εναντίον κάποιου, στο διαδίκτυο κρύβονται πίσω από την ανωνυμία.

4. Μοτίβα συμπεριφοράς στα χαρακτηριστικά του θύτη και του θύματος
Λόγω της ιδιαιτερότητας του διαδικτύου, δεν υπάρχει κάποιο συγκεκριμένο μοτίβο. Άτομα υπεράνω υποψίας μπορεί να εμπλέκονται. Στο cyberbullying, μπορεί να στοχοποιούνται και κοινωνικά άτομα και πιο συνεσταλμένα. Ενώ στο φυσικό bullying μπορεί να δούμε κάποια χαρακτηριστικά στο θύμα ή στον θύτη, στο διαδικτυακό μπορεί να είναι ο οποιοσδήποτε.

5. Αν βλέπετε διαφοροποιήσεις σε διαφορετικές δημογραφικές ομάδες
Δεν υπάρχει κάποιο φανερό μοτίβο. Δηλαδή όποιος έχει την οικονομική δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο, μπορεί να γίνει θύτης ή θύμα. Ούτε η γεωγραφική περιοχή παίζει ρόλο.

Αποτελέσματα

Στην πρώτη ερώτηση σχετικά με τα πιο συχνά φαινόμενα αυτή τη στιγμή στο διαδίκτυο, οι ειδικοί αναφέρουν ότι η **εκδικητική πορνογραφία** είναι συχνό φαινόμενο, ειδικά επειδή οι αριθμοί των αρχείων είναι εξαιρετικά μεγάλοι. Η εκδικητική πορνογραφία αφορά τόσο ανήλικους όσο και ενήλικες. Σελίδες με **σεξιστικό περιεχόμενο**, είναι συνηθισμένο, όπως περιεχόμενο που κρύβεται πίσω από σελίδες για συνεπιμέλεια παιδιών, π.χ. Ενεργοί Μπαμπάδες / συνεπιμέλεια. Πολλές φορές οι χρήστες προτρέπονται σε βία εναντίων γυναικών. Το φαινόμενο αυτό είναι γνωστό ως το κίνημα των Incels. Επίσης, αναφέρονται σελίδες με **ρατσιστικό και εξτρεμιστικό** περιεχόμενο. Όλοι οι ειδικοί ανέφεραν το θέμα του **διαδικτυακού εκφοβισμού**. Ειδικά στους ανήλικους ο εκφοβισμός πολλές φορές οδηγεί σε αναζητήσεις του θύματος σε σελίδες με περιεχόμενο τον αυτοτραυματισμό ή και την αυτοκτονία. Το εκφοβισμένο θύμα μπορεί να καταγραφεί και να μοιραστεί το βίντεο στο διαδίκτυο. Υπάρχουν επίσης περιπτώσεις φυσικού εκφοβισμού και βίας, όπου το περιστατικό καταγράφεται και ανεβαίνει στο διαδίκτυο. Διαδικτυακός εκφοβισμός μπορεί να υπάρξει σε διάφορα μέρη και σε χώρους εργασία. Συχνή είναι η **σεξουαλική βία** μέσω διαδικτύου. Η βία αυτή έχει πολλές μορφές όπως ανταλλαγή αρχείων σεξουαλικού περιεχομένου τόσο με ενήλικες όσο και με ανήλικους. Ειδικότερα συναντάται **αποπλάνηση ανηλίκων** κυρίως, μέσω διαδικτύου, το **Sextortion** (Αποσπούν σεξουαλικό υλικό από τα παιδιά και είτε ζητούν χρήματα, είτε άλλο υλικό, είτε και να τα συναντήσουν), το **Sexting** (Εκβιασμός σε μία σχέση που δημιουργούν τα παιδιά και στέλνουν κάποιο υλικό στον σύντροφο. Το υλικό αυτό διαρρέει στους συμμαθητές). Το φαινόμενο του **Doxxing** μπορεί να σχετίζεται με διάφορα ζητήματα. Συνήθως τα

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnvKQ

Σελίδα: 11/42

Θύματα είναι ακτιβιστές ή άτομα που για κάποιους λόγους έχουν στοχοποιηθεί. Κλέβουν στοιχεία IP και βρίσκουν ατομικά στοιχεία χρηστών, π.χ. πλήρες όνομα, διεύθυνση και τηλέφωνο. Επίσης χακάρουν λογαριασμούς. Το Doxxing τελειώνει όταν καταφέρουν και βρουν και δημοσιεύσουν τα προσωπικά στοιχεία των θυμάτων. Τα θύματα είναι συνήθως ακτιβιστές, κλπ. Επομένως, το θύμα, πρέπει να αλλάξει κατοικία, να κρύβεται και να φοβάται. Το **Outing** είναι το φαινόμενο όπου δημοσιοποιούνται στοιχεία που το θύμα θα ήθελε να κρατήσει κρυφά, π.χ. τη σεξουαλική του ταυτότητα, κλπ. Πάρα πολύ συχνές είναι οι οικονομικές απάτες με τη χρήση ή όχι κακόβουλου λογισμικού.

Στην δεύτερη ερώτηση οι ειδικοί απάντησαν ότι αυτό που θεωρούν ότι αναδύεται είναι το doxxing και κάθε μορφή παρακολούθησης (surveillance). Επίσης, στο μέλλον θα αντιμετωπίσουμε ζητήματα **cancel culture**, δηλαδή την ακύρωση της προσωπικότητας των ατόμων και την επίθεση μέσω κοινωνικών δικτύων. Ένα εξαιρετικά ανησυχητικό φαινόμενο είναι τα δωμάτια κακοποίησης παιδιών, όπου ο κακοποιητής ενημερώνει το κοινό ότι μία συγκεκριμένη ώρα θα κακοποιήσει παιδί. Το κοινό πληρώνει εισιτήριο, ανοίγει κάμερα και **παρακολουθεί ζωντανά την κακοποίηση**. Η ραγδαία αύξηση των οικονομικών απατών που ήδη παρακολουθούμε, αναμένεται να έχει αυξητική πορεία. Ο θύτης μπορεί να αγοράσει πλέον υπηρεσίες εγκλήματος από χάκερ και δεν χρειάζεται να έχει ο ίδιος ειδικές γνώσεις πληροφορικής. Αυτό το φαινόμενο ονομάζεται **crime as service**. Οικονομικές απάτες μπορούν να γίνουν και μέσω social engineering. Αυτό που βλέπουν είναι όλο και καλύτερη **ταξινόμηση και κατηγοριοποίηση** του πορνογραφικού υλικού στο διαδίκτυο με αποτέλεσμα να μπορεί να γίνει πολύ στοχευμένη αναζήτηση και να στοχοποιηθεί περαιτέρω το θύμα. Τέλος, στο άμεσο μέλλον αναμένουμε όλο και μεγαλύτερη **παράκαμψη των μέτρων ασφαλείας των τραπεζών** και επίσης μεγάλη αύξηση των **επενδυτικών απατών**.

Στην τρίτη ερώτηση, περιστατικά που έχουν κάνει ιδιαίτερη εντύπωση στους ειδικούς είναι η ευκολία με την οποία κάποιος δίνει **προσωπικά δεδομένα** στο διαδίκτυο, ενώ δεν θα έκανε το ίδιο στην κανονική ζωή, η **πορνογραφία βρεφών**, ο **όγκος των αρχείων** σεξουαλικού περιεχομένου που ανταλλάσσονται στο διαδίκτυο, η **αύξηση της βίας μεταξύ ανηλίκων**, τα δωμάτια κακοποίησης, αλλά και οι διάφορες **μορφές εκβιασμών**.

Στην τέταρτη ερώτηση, οι ερευνητές δήλωσαν ότι στο διαδίκτυο οποιοδήποτε μπορεί να γίνει θύτης ή θύμα και άτομα υπεράνω υποψίας. Αν και είναι δύσκολο να δώσουν κάποια χαρακτηριστικά πιστεύουν ότι στα ανήλικα θύματα πιθανώς υπάρχει κάποιο πρόβλημα επικοινωνίας στο σπίτι τους, όχι απαραίτητα κακοποιητικό περιβάλλον. Ως θύτες φαίνονται πολλές φορές άντρες, αλλά αυτό ίσως να συμβαίνει γιατί δύσκολα καταγγέλλονται γυναίκες ως θύτες. Επίσης, τα θύματα μπορεί να είναι άτομα απομονωμένα στα κοινωνικά δίκτυα, ή άτομα με

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnvKQ

Σελίδα: 12/42

αυξημένη ενσυναίσθηση που λυπούνται τους θύτες, είτε άτομα που κάποια στιγμή στη ζωή τους κανονικοποιήθηκε η βία. Επίσης, θύματα μπορούν να γίνουν όλα τα άτομα από ευπαθείς ομάδες.

Στην πέμπτη ερώτηση, επίσης οι ειδικοί συμφωνούν ότι δεν φαίνεται να υπάρχει κάποιο μοτίβο. Φαίνεται ότι πιθανώς κάποιες γεωγραφικές περιοχές ίσως να μην δηλώνουν περιστατικά διαδικτυακή βίας, π.χ. νησιωτική Ελλάδα.

Συμπεράσματα

Από τις απαντήσεις των ειδικών, παρουσιάζεται μία πολύ εκτεταμένη λίστα μορφών διαδικτυακή βίας. Στον πίνακα 1, έχουν συγκεντρωθεί τα φαινόμενα.

Μορφή βίας	Περιγραφή
Εκδικητική πορνογραφία	Ανεβαίνει υλικό σεξουαλικού περιεχομένου για να εκδικηθούν το θύμα.
Σεξιστικό περιεχόμενο	Περιεχόμενο εναντίον γυναικών
Ρατσιστικό περιεχόμενο	Περιεχόμενο εναντίον μειονοτήτων ή άλλων κοινωνικών, εθνικών, θρησκευτικών ομάδων, κλπ
Εξτρεμιστικό περιεχόμενο	Περιεχόμενο ριζοσπαστικοποιημένων ομάδων, συνήθως καλώντας σε βίαιες πράξεις
Διαδικτυακός εκφοβισμός	Σωματική ή ψυχολογική βία μέσω διαδικτύου
Αποπλάνηση ανηλίκων	Χρήση του διαδικτύου για να εξαναγκάσουν παιδιά σε σεξουαλικές πράξεις
Sextortion	Αποσπούν σεξουαλικό υλικό από τα άτομα και είτε ζητούν χρήματα, είτε άλλο υλικό, είτε και να τα συναντήσουν
Sexting	Εκβιασμός σε μία σχέση που δημιουργούν τα παιδιά και στέλνουν κάποιο υλικό στον σύντροφο. Το υλικό αυτό διαραίει τους συμμαθητές.
Doxxing	Κλέβουν στοιχεία IP και βρίσκουν ατομικά στοιχεία χρηστών, π.χ. πλήρες όνομα, διεύθυνση και τηλέφωνο. Τους χακάρουν λογαριασμούς. Το Doxxing τελειώνει όταν καταφέρουν και βρουν και δημοσιεύσουν τα προσωπικά στοιχεία των θυμάτων. Τα θύματα είναι συνήθως ακτιβιστές, κλπ. Επομένως, το θύμα, πρέπει να αλλάξει κατοικία, να κρύβεται και να φοβάται.
Outing	Είναι το φαινόμενο όπου δημοσιοποιούνται στοιχεία που το θύμα θα ήθελε να κρατήσει κρυφά, π.χ. τη σεξουαλική του ταυτότητα, κλπ.
Κακόβουλο λογισμικό	Χρησιμοποιείται κυρίως για οικονομικές απάτες
Surveillance	Παρακολούθηση ατόμων μέσω τεχνολογίας, χωρίς το άτομο να το γνωρίζει
Cancel culture	«Απόσυρσης υποστήριξης» με στόχο την ακύρωση δημόσιων

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό στο docs.gov.gr/validate

	προσώπων, κοινοτήτων κι εταιρειών αφού έχουν κάνει ή έχουν πει κάτι που μπορεί να είναι ή να θεωρηθεί ότι είναι παράνομο ή απαράδεκτο ή προσβλητικό και εκφράζεται στα social media με τη μορφή του συλλογικού αποτροπιασμού. «Πηγή: https://www.athensvoice.gr/politics/682845_cancel-culture-ti-xereis-gia-tin-koyltoyra-tis-akyrosis »
Δωμάτια ζωντανής κακοποίησης	Ο κακοποιητής ενημερώνει το κοινό ότι μία συγκεκριμένη ώρα θα κακοποιήσει παιδί. Το κοινό πληρώνει εισιτήριο, ανοίγει κάμερα και παρακολουθεί ζωντανά την κακοποίηση .
Crime as service	Πλέον δεν χρειάζεται να είναι κάποιος ειδικός για να γίνει θύτης. Υπάρχουν υπηρεσίες που μπορεί κάποιος να αγοράσει από χάκερς στο dark web.
Social engineering	Χειραγώγηση ατόμων με σκοπό την εξαπάτησή τους.
Κατηγοριοποίηση υλικού	Το σεξουαλικό υλικό (ως προϊόν σεξουαλικής διαδικτυακής βίας) κατηγοριοποιείται όλο και καλύτερα, με αποτέλεσμα να επιτρέπει την εύκολη και στοχευμένη αναζήτηση υλικού συγκεκριμένων θυμάτων.
Επενδυτικές απάτες	Το θύμα πιστεύει ότι κάνει κάποιου είδους επένδυση, ενώ ουσιαστικά είναι θύμα απάτης.
Παράκαμψη μέτρων ασφαλείας τραπεζών	Κυρίως μέσω κακόβουλου λογισμικού

Πίνακας 1. Καταγραφή μορφών διαδικτυακή βίας

Ομάδες Εστίασης

Για να προετοιμαστούν οι ομάδες εστίασης, η ερευνητική ομάδα συναντήθηκε στις 16.2.2022 διαδικτυακά για να καθοριστούν οι λεπτομέρειες (εικόνα 1). Ειδικότερα, η κ. Χατζηφωτίου και η κ. Αντωνίου συζήτησαν τη διαδικασία δειγματοληψίας, τον τρόπο πρόσκλησης συμμετεχόντων και τις ημερομηνίες διεξαγωγής της έρευνας. Επίσης, αποφασίστηκε η κ. Αντωνίου να προετοιμάσει το υλικό για τις συναντήσεις και τους διαδικτυακούς συνδέσμους για αυτές. Οι συμμετέχοντες αποφασίστηκε να είναι φοιτητές και από τα τρία συμμετέχοντα πανεπιστήμια, όλων των βαθμίδων για να υπάρχει πολυμορφία στις ομάδες.

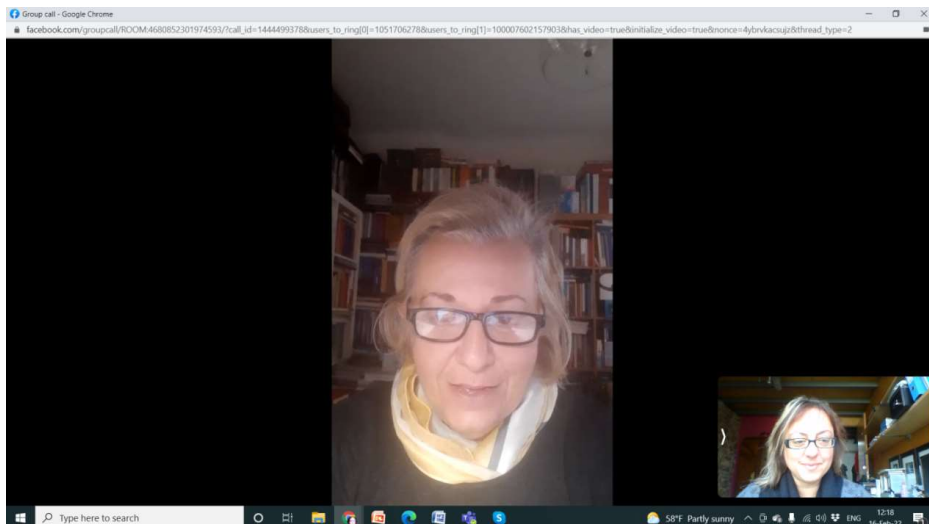
Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIznvKQ

Σελίδα: 14/42

Εικόνα 1. Συνάντηση προετοιμασία ομάδων εστίασης

Έπειτα ο κ. Wallace προσκάλεσε μία μεταπτυχιακή φοιτήτρια, έναν υποψήφιο διδάκτορα και μία μεταδιδακτορική ερευνήτρια από το τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Η κ. Χατζηφωτίου προσκάλεσε έναν υποψήφιο διδάκτορα και 2 μεταπτυχιακούς φοιτητές από το τμήμα Κοινωνικής Εργασίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, καθώς και έναν ακόμα μεταπτυχιακό φοιτητή από διατμηματικό μεταπτυχιακό με υπόβαθρο σε οικονομικές επιστήμες. Η κ. Αντωνίου προσκάλεσε 4 προπτυχιακούς φοιτητές από το τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής. Οι συναντήσεις καθορίστηκαν για την Πέμπτη 24.2.2022 και για την Παρασκευή 25.2.2022. Στους συμμετέχοντες στάλθηκε ηλεκτρονικό μήνυμα με τις οδηγίες σύνδεσης στο MS TEAMS, τα έντυπα συγκατάθεσης και τα έντυπα παραπόνων. Οι συμμετέχοντες δεν μπορούσαν να δουν τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις των υπόλοιπων συμμετεχόντων (χρησιμοποιήθηκε κρυφή κοινοποίηση).

Μέθοδος

Πραγματοποιήθηκε συζήτηση σε 2 ομάδες εστίασης με συμμετέχοντες φοιτητές από το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής. Για να υπάρξει πολυμορφία στο δείγμα, οι φοιτητές ήταν διαφορετικών βαθμίδων από προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς, και των δύο φύλων. Επίσης, οι φοιτητές προέρχονταν από διαφορετικά επιστημονικά υπόβαθρα για να υπάρξει περαιτέρω διαφοροποίηση (Κοινωνική Εργασία, Οικονομικά, Πληροφορική, Βιβλιοθηκονομία). Σε καμία από τις δύο ομάδες, δεν γνωρίζονταν όλοι οι συμμετέχοντες μεταξύ τους. Παρόντες ήταν η κ. Χατζηφωτίου και ο κ. Wallace, ενώ τη συζήτηση συντόνιζε και κρατούσε σημειώσεις η κ. Αντωνίου.

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

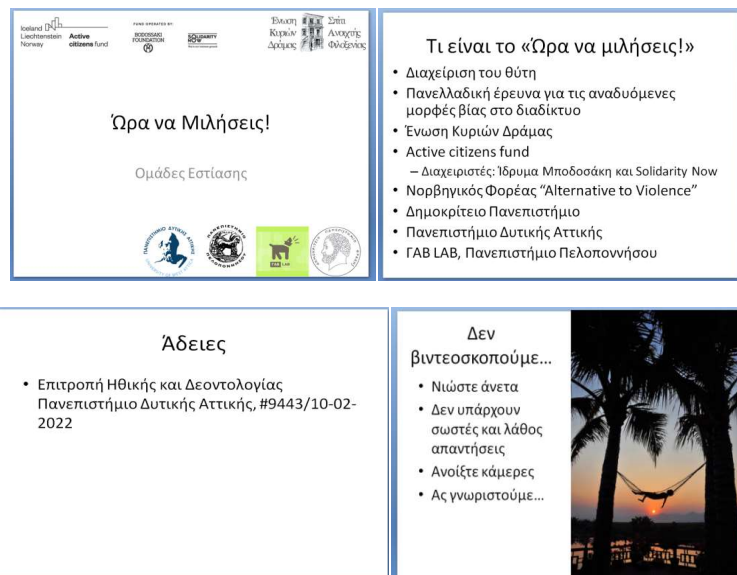

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnvKQ

Σελίδα: 15/42

Όλοι οι συμμετέχοντες έλαβαν έντυπα συγκατάθεσης και παραπόνων σύμφωνα με την άδεια από την Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, #9443/10-02-2022. Οι συζητήσεις πραγματοποιήθηκαν στην πλατφόρμα MS TEAMS και δεν βιντεοσκοπήθηκαν, λόγω περιορισμών ηθικής και δεοντολογίας.

Για τη δομή της συζήτησης, χρησιμοποιήθηκε μία παρουσίαση Power Point που θα παρουσιαστεί και θα αναλυθεί ακολούθως, μαζί με τα αποτελέσματα. Στην εικόνα 2, παρουσιάζονται οι πρώτες διαφάνειες της παρουσίασης που αποτέλεσαν την εισαγωγή στις δραστηριότητες των ομάδων εστίασης.

Εικόνα 2. Οι 4 πρώτες διαφάνειες της παρουσίασης

Ακολούθησε μία δράση χαλάρωσης και γνωριμίας των συμμετεχόντων, για να γνωριστούν καλύτερα, να νιώσουν άνετα και να καταφέρουν να επικοινωνήσουν αποτελεσματικότερα. Στην εικόνα 3 παρουσιάζεται η δραστηριότητα. Ξεκίνησε η κ. Αντωνίου και έπειτα όλοι οι συμμετέχοντες πήραν μέρος στο παιχνίδι.

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnVKQ

Σελίδα: 16/42

Εικόνα 3. Δραστηριότητα γνωριμίας.

Αφού ασχοληθήκαμε με τη δραστηριότητα γνωριμίας για 5 λεπτά, μετά προχωρήσαμε στην έρευνα. Οι επόμενες διαφάνειες (εικόνα 4) έθεσαν τα ερωτήματα στους συμμετέχοντες.

Ποια είναι τα πιο συχνά φαινόμενα διαδικτυακής βίας που έχετε συναντήσει;

Τι είναι αυτό που έρχεται; το αναδυόμενο;

Κάτι, ίσως και σπάνιο, που σας έχει κάνει εντύπωση

Ποια από αυτά γνωρίζετε;

- Sextortion** - Αποσπούν σεξουαλικό υλικό από τα άτομα και είτε ζητούν χρήματα, είτε άλλο υλικό, είτε και να τα κοινοποιούν
- Sexting** - Εμβλεπόμενος σε μια σχέση που δημοσιοποιούν τα παιδιά και στέλνουν κάποιο υλικό στον σύντροφο. Το υλικό αυτό διαρρέει τους συμμαθητές.
- Doxing** - Χρειαζόμαστε στοιχεία IP και βρίσκουμε τα τεχνικά στοιχεία χρηστών, π.χ. πλήρες όνομα, διεύθυνση και τηλέφωνο. Τους κακάρουν λογαριασμούς. Το Doxing τελώνει όταν καταφέρνουν και βρουν και δημοσιοποιούν τα προσωπικά στοιχεία των θυμάτων. Τα θύματα είναι συνήθως ακτιβιστές, κλπ. Επιμένουν, το θέμα, πρέπει να αλλάξει κατοικία, να κρύβεται και να φοβάται.
- Outing** - Είναι το φαινόμενο όπου δημοσιοποιούνται στοιχεία που το θύμα θα ήθελε να κρατήσει κρυφό, π.χ. τη σεξουαλική του ταυτότητα, κλπ.
- Surveillance** - Παρακολούθηση ατόμων μέσω τεχνολογίας, χωρίς το άτομο να το γνωρίζει.
- Cancelling culture** - Ενέργεια τους «απόσυρσης υποστήριξης» με στόχο την ακύρωση δημοφώνων προσωπικών, κοινωνικών και επαγγελματικών χρόνων κίνηση ή έχουν και κάτι που μπορεί να είναι η να θεωρείται ότι είναι παρήγορο ή απαραίτητο ή προσβλητικό και εκφοβίζεται στα social media με τη μείωση του συλλογικού αποστήματος.
- Λωμμάτα ζωτανής κακοποίησης** - Ο κακοποιητής ενημερώνει το κοινό ότι μία συγκεκριμένη ώρα θα κακοποιήσει παιδί. Το κοινό πληρώνει το στήθος, ανοίγει κάμερα και παρακολουθεί ζωντανά την κακοποίηση.
- Crime as service** - Πλέον δεν χρειάζεται να είναι κάποιος ειδικός για να γίνει θύτης. Υπάρχουν υπηρεσίες που μπορεί κάποιος να αγοράσει από χίλες στο διαδ. web.
- Social engineering** - Χαραντίση ατόμων με σκοπό την εξαπάτησή τους.
- Κατηγοριοποίηση υλικού** - Το σεξουαλικό υλικό (ωστόσο σεξουαλική διαδικτυακή βία) κατηγοριοποιείται άλλο και καλύτερα, με αποτέλεσμα να επιτρέψει την εύκολη και αποδοτική αναζήτηση υλικού συγκεκριμένων θυμάτων.

Εικόνα 4. Διαφάνειες με ερευνητικά ερωτήματα.

Αποτελέσματα

Αποτελέσματα 1ης ομάδας εστίασης

Τα πιο συχνά φαινόμενα που συναντούν

Συμμετέχων #5: Σχόλια... κακά σχόλια, προσβλητικά ή χυδαία. Συνήθως συμβαίνουν σε άτομα που εκφράζουν την άποψή τους πιο εύκολα και έχουν τη διάθεση να συζητήσουν. Άτομα με απήχηση στα κοινωνικά δίκτυα φαίνεται να τραβούν τέτοια σχόλια.

#3: Οι διάσημοι χρησιμοποιούν αυτό για να προκαλέσουν και να τραβήξουν την προσοχή .π.χ. στο instagram.

#4: Εννοείς δέχονται οι διάσημοι τέτοια σχόλια ή τα προκαλούν;

#3: Θέλουν να εισπράξουν αρνητικά σχόλια για να διαφημιστούν.

#4: Ανάλογα την πλατφόρμα. Οι άνθρωποι που εκφράζουν ακραίες απόψεις είναι πιο πιθανό να το γράψουν. Οι διάσημοι ίσως να το κάνουν για να ευαισθητοποιήσουν (δηλαδή κοίτα τι έπαθα και εγώ)...αν έχουν ανοιχτό προφίλ. Αν είναι ανοιχτό το προφίλ μας, τότε οποιοσδήποτε μπορεί να κάνει οποιοδήποτε σχόλιο.

#3: Οι πιο πολλοί που κάνουν αυτά τα σχόλια είναι ανώνυμοι.

#1: Αν είχαν απέναντί του αυτόν τον άνθρωπο δεν θα το έλεγαν. Η ανωνυμία είναι αυτή που κάνει τη διαφορά. Τους αρέσει να μπαίνουν σε προφίλ, να γράφουν σχόλια και να κάνουν κάποιον ράκος. Θα χαιρόντουσαν αν τον ωθούσαν στα άκρα (π.χ. να αυτοκτονήσει).

#3: Ο Influencer κάνει βίντεο για να προκαλέσει αρνητικά σχόλια.

#4: Η εκδικητική πορνογραφία που γίνεται ξεκάθαρα για να πληγώσει κάποιον. Επειδή έχει γίνει πρόσφατα, είμαι ακόμα σοκαρισμένη. Γίνεται για να ντροπιαστεί το θύμα και να μην έχει γυρισμό, γιατί θα μείνει στο διαδίκτυο για πάντα. Ένας πατέρας, π.χ. αυτοκτόνησε. Ήταν μικρή κοινωνία... για το θύμα είναι ακόμα πιο δύσκολο γιατί τώρα έχει ενοχές αι για τον θάνατο του πατέρα του.

#2: Επειδή το θέμα είναι ο θύτης, αυτός ασκεί εξουσία. Αρκετά προφίλ είναι ψεύτικα και με την ανωνυμία ο θύτης ασκεί εξουσία όποτε θέλει και όπου θέλει, χωρίς συνέπειες.

#3: Ο θύτης δε φοβάται μήπως τον βρουν;

#5: Εξαρτάται τη μορφή της βίας. Αν είναι κάποιο σχόλιο τότε δεν φοβάται. Αν είναι πιο σοβαρό αργεί να τελεσιδικήσει. Το βίντεο πάει από συσκευή σε συσκευή και είναι αδύνατο να βρεις ποιος φταίει. Αν κάτι διακινείται αρκετά, είναι αδύνατο να βρεθεί η ευθύνη, αφού επιμερίζεται.

#4: Δεν τον ενδιαφέρουν αυτόν που ανεβάζει το βίντεο οι συνέπειες. Έχει κάνει αυτό που θέλει, δηλαδή να χτυπήσει το θύμα, γιατί πολλές φορές στα βίντεο είναι και ο θύτης. Θέλουν απλά να βάλουν το θύμα και παίρνουν ευχαρίστηση από αυτό. Στις περιπτώσεις που έχω εντοπίσει εγώ, ο θύτης είναι άντρας και το θύμα είτε γυναίκα, είτε ομοφυλόφιλος άνδρας. Το σηκώνει η κοινωνία, γιατί και δική να γίνει, αυτός νιώθει ότι έχει βάλει το θύμα.

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnVKQ

Σελίδα: 18/42

#1: Στην εκδικητική πορνογραφία, ενώ είναι 2 σε μία πράξη ο κόσμος μιλάει για την γυναίκα. Δεν λένε τίποτα για τον θύτη, π.χ. το βίντεο της τάδε. Αυτό είναι ένα στίγμα της κοινωνίας. Βγαίνει μία και λέει ότι την βίασαν και την κοιτάνε περίεργα.

Τι είναι αυτό που έρχεται; το αναδυόμενο;

#3: Θα διεισδύσει στη ζωή μας η εικονική πραγματικότητα. Αυτό που θα δούμε έντομα θα είναι αναπαραγωγή βίντεο ή εικόνες με αλλοίωση. Θα σχετίζεται με την εικονική πραγματικότητα.

#1: Η βία θα επεκταθεί και σε μικρότερες ηλικίες. Θα μιλάμε για παιδική βία. Θα οργανώνονται νέοι μέσω διαδικτύου σε εγκληματικές δράσεις. Τα 15χρονα σήμερα είναι πολύ διαφορετικά. Θα μικραίνει η ηλικία.

#3: Και στο Δημοτικό το βλέπουμε. Από την 3η Δημοτικού τα παιδιά με κινητό έχουν instagram και μπαίνουν ανεξέλεγκτα όπου θέλουν.

#5: Τα σχόλια των παιδιών μπορούν να πληγώσουν κάποιον και θα είναι μία πραγματικότητα.

#4: Τα μικρά παιδιά χάνουν την αθωότητά τους. Γίνονται πιο επιθετικά. Ο θυμός δε φεύγει γιατί δεν τον εξωτερικεύουν σε ένα ασφαλές περιβάλλον που κάποιος μεγάλος μπορεί να σταματήσει μία αποκλίνουσα συμπεριφορά, π.χ. σε ένα παιχνίδι σε παιδική χαρά. Έχουν δικές τους συσκευές που οι γονείς δεν μπορούν να ελέγξουν. Τα παιδιά δεν έχουν κάποιο φίλτρο. Γίνεται στο ίντερνετ και οι πράξεις τους μένουν. Μεγαλώνοντας οι πράξεις τους θα τους ακολουθούν, γιατί θα είναι πάντα στο ίντερνετ. Όλοι έχουμε πει σε μικρότερη ηλικία πράγματα επηρεασμένοι από τον κύκλο μας, αλλά αργότερα τα αποβάλλαμε. Δε σε αφήνει να εξελιχθείς.

#5: Ένα παιδί εκφράζει γνώμη, χωρίς να γνωρίζει πολλά. Δε θα το φιλτράρει καθόλου και μπορεί να πληγώσει.

Κάτι, ίσως και σπάνιο, που σας έχει κάνει εντύπωση

#2: Η ευκολία με την οποία κάποιος γίνεται επιθετικός απέναντι σε κάποιον που δεν γνωρίζει.

#1: Είναι τόσο εύκολο και κάποιος αν θέλει μπορεί να σου πει οτιδήποτε.

#4: Η παραπληροφόρηση είναι σοκαριστική. Υπάρχει πάρα πολύ πληροφορία. Ο κάθε ένας μπορεί να βρει επιχειρήματα για να στηρίξει τις ιδέες του. Παλιά έπρεπε να πας στο καφενείο για να βρεις κάποιον που ίσως συμφωνούσε μαζί σου. Πλέον δεν κοιτάμε τα δεδομένα. Έχουμε δηλαδή μία άποψη και βρίσκουμε εύκολα τεκμήρια που την επιβεβαιώνουν και άλλους που την υποστηρίζουν (όσο λανθασμένη και αν είναι).

#3: Αυτό που με σοκάρει είναι ότι γίνεται ένα ατύχημα και οι παρεβρισκόμενοι αντί να βοηθήσουν, βγάζουν βίντεο.

Ποια από τα παρακάτω γνωρίζετε ή και έχετε συναντήσει; (Sextortion, Sexting, Doxxing, Outing, Surveillance, Cancelling culture, Δωμάτια ζωντανής κακοποίησης, Crime as service, Social engineering, Κατηγοριοποίηση υλικού)

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

#4: Τα έχω ακούσει όλα εκτός από το sextortion και την κατηγοριοποίηση υλικού. Με σοκάρει γιατί αντί να χρησιμοποιούμε το διαδίκτυο για καλό, κάποιοι το χρησιμοποιούν για κακό. Σαν ομάδα δεν μπορέσαμε να σκεφτούμε κάτι πολύ καλό ως αναδυόμενο, γιατί είμαστε καλοί άνθρωποι. Κάποιος διεστραμμένος θα βρει όμως πολύ κακούς τρόπους.

#3: Τις ονομασίες πρώτη φορά τις βλέπω. Το τραγικότερο είναι η ζήτηση για αυτές τις υπηρεσίες. Το πόσο μεγάλη ζήτηση έχουν.

#5: Είναι πάρα πολύ τρομακτικά. Δεν γνώριζα τις ονομασίες. Κάποια δεν τα γνώριζα καθόλου.

#2: Είμαστε μία κοινωνία εκπαιδευμένοι στη βία. Δεν μας κάνει εντύπωση τίποτα. Θυμάμαι έναν φίλο μου Παλαιστίνιο που έλεγε ότι η τηλεόρασή τους παίζει συνέχεια αγώνες μποξ. Μία κοινωνία τόσο ταλαιπωρημένη, θα περίμενα να παίζει η τηλεόραση κάτι λιγότερο βίαιο. Εγώ δεν περίμενα αυτά που είδα σήμερα. Τα έχω δει σε ταινίες, αλλά δεν περίμενα ότι γίνονται γύρω μας.

#1: Δεν ήξερα τα δωμάτια κακοποίησης. Αυτό με σοκάρει πιο πολύ από όλα.

Αποτελέσματα 2^{ης} ομάδας εστίασης

Τα πιο συχνά φαινόμενα που συναντούν

#6: Κακόβουλα σχόλια και κακή κριτική. Από μικρής κλίμακας σχολιάκι έως βίντεο που βγάζει όλο το hate.

#7: Να προσθέσω και το έμφυλο μαζί με το hate speech.

#9: Άτομα που σε γνωρίζουν ανεβάζουν υπαινικτικά σχόλια και υλικό για να τα αναγνωρίσεις εσύ και να σε πληγώσουν. Έχει να κάνει και με την εξωτερική εμφάνιση. Αν κάποιος έχει παραπάνω κιλά, ανεβάζουν υλικό με μισος για άτομα με παραπάνω κιλά.

#10: Επώνυμα γίνονται τις πιο σπάνιες φορές. Συνήθως είναι ανώνυμα. Κρύβονται πίσω από μία οθόνη και με fake user name λέει τα χειρότερα, χωρίς κάποιος να του κάνει κάτι.

#6: Μπορείς να υπαινίσσεσαι πράγματα χωρίς να αναφέρεις το άτομο (ουσιαστικά να τον περιγράφεις, χωρίς να αναφέρεις όνομα).

#8: Υπάρχει πολύ έντονη βία του όχλου. Όσοι έχουν μία γνώμη, δημιουργούν μία ομάδα. Θεωρούν ότι η γνώμη τους είναι σωστή και κάνουν επίθεση σε όλους τους άλλους. Μπορεί να είναι θέματα ρατσισμού, εθνικισμού έμφυλης βίας και εκφράζονται με αυτόν τον τρόπο.

#9: Για την έμφυλη βία υπάρχει ομάδα στο FB "Ναι, είσαι μισογύνης". Υπάρχει και μία ομάδα ανδρών που λέει "Όχι, δεν είσαι μισογύνης".

#8: Όταν οι άνθρωποι γίνονται όχλος, βγάζουν τον χειρότερό τους εαυτό από αυτό που θα έκανα μόνοι τους.

#6: Το revenge porn είναι αρκετα συχνό, είτε το ανέβασμα υλικού ή ο διαμοιρασμός υλικού. Ο διαμοιρασμός δεν είναι απαραίτητα εκδικητικός, αλλά είναι κακοποιητικός. Μοίραζαν παλιά με υπέρυθρες, φωτογραφίες στα κινητά.

#9: Μία κοπέλα είχε γνωρίσει έναν άντρα και κάποια στιγμή χώρισαν. Αυτός χρησιμοποίησε το FB και έστειλε σε όλους της τους φίλους μηνύματα όπου μας

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnvKQ

Σελίδα: 20/42

έβριζε αυτήν την κοπέλα. Τα μηνύματα τα εκδικητικά ή τα εκφοβιστικά είναι και αυτά θέμα.

#10: Σε κανονική κατάσταση δεν κάνει κάτι τέτοιο (στη φυσική ζωή, εκτός διαδικτύου). Έχει μία απόσταση πίσω από το πληκτρολόγιο και κάνει ότι θέλει.

#6: Η υποκλοπή των λογαριασμών, όπως προφίλ, συμβαίνει συχνά.

#9: Θυμάμαι σε μία κοπέλα είχε κάποιος, λογικά γνωστός της, (κλέψει τον λογαριασμό της) κοινοποιήσει τις προσωπικές της συνομιλίες με συντρόφους της.

Τι είναι αυτό που έρχεται; το αναδυόμενο;

#10: Βλέπω έντονα τα τελευταία χρόνια ότι αυξάνεται η ανθρωποφαγία. Ψάχνουν το παρελθόν. Διατυπώνει κάποιος μία μικρή λάθος άποψη και μετά τον ακυρώνουν. Όλη του την καριέρα και από μικρά πραγματάκια. Με το παραμικρό σε λίγο κάποιος θα ακυρώνεται.

#8: Μας επιβάλλεται έμμεσα από τα ΜΜΕ και την εικόνα κάποια μοτίβα συμπεριφοράς. Αυτά τα μοτίβα επαναλαμβάνονται και σε μικρές κλίμακες. Όσο κυριαρχεί η εικόνα, τόσο έντονα γίνονται αυτά τα φαινόμενα.

#10: Σε stand up comedy έκαναν αστεία που έχουν σταματήσει, γιατί η κοινωνία δεν τα σηκώνει.

#6: Το διαδίκτυο γίνεται ένα λαϊκό δικαστήριο και λειτουργεί σαν οδοστρωτήρας. Λαμβάνει ρόλους που δεν του αρμόζει (είμαστε δικαστές, γιατροί, κλπ). Υπάρχει μία σύγχυση.

#7: Υπάρχει πρόσβαση όμως σε όλους να καταγγείλουν πράγματα όταν βρίσκουν κλειστές πόρτες. Είναι εύκολος και άμεσος τρόπος. Αυτά θα είχαν πνιγεί. Ας δούμε και το θετικό σε όλο αυτό.

#8: Είναι καλό να μιλάμε. Θα ακουστούν και καλές φωνές και κακές φωνές. Δεν είναι το εργαλείο, αλλά πως τα λένε αυτοί που τα λένε. Το διαδίκτυο έχει τη δημοκρατική του δύναμη. Όλα έχουν 2 όψεις και αυτό έχει να κάνει με το πως θα τα χρησιμοποιήσουμε.

Κάτι, ίσως και σπάνιο, που σας έχει κάνει εντύπωση.

#10: Μου είχαν στείλει ένα βίντεο που φαινόταν σαν άνθρωποι που σκότωναν ζώα. Είχα σοκαριστεί. Είχαν μία τέτοια οργή. Έβαζαν φωτιά στα ζώα. Δεν μπορώ να αντιληφθώ πως μπορεί κάποιος να κάνει κάτι τέτοιο. Ενώ ξέρω πως γίνονται γυναικοκτονίες, βιασμοί...αλλά αυτό με τα ζώα δεν το είχα δει.

#7: Στην Ουκρανία με συγκλόνισε όταν οι γονείς έβαζαν την ομάδα αίματος στα παιδιά τους.

#9: Στο διαδίκτυο είδα έναν πατέρα που είχε βάλει το 4χρονο παιδί του να βλέπει πορνογραφικό υλικό και είχε ενθουσιαστεί το παιδί σωματικά. Ο πατέρας τραβούσε βίντεο και γελούσαν με αυτό. Αυτό είναι κακοποίηση, δεν είναι αστείο. Επίσης, είμαι στην Καβάλα και σε μία δομή φιλοξενίας προσφύγων αυτοκτόνησε ένας νέος. Σοκαρίστηκα με τα σχολία "ένας λιγότερος", "άντε να παίρνουν και άλλοι σειρά". Απόλυτα σοκαριστικό.

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnvKQ

Σελίδα: 21/42

#6: Το πόσο γρήγορα και έντονα εκδηλώνεται η επιθυμία του κοινού για να διαβάξει κάτι κακό, Γιατί διαθέτεις τον χρόνο σου για να βλέπεις κάτι κακό;

Υπάρχουν καλά πράγματα γύρω μας και το κοινό βλέπει το κακό. Το κοινό καθορίζει την πορεία ενός υλικού. Το ροζ βίντεο το ξέρουν όλοι, ένα βίντεο με μαθητές που βραβεύονται δεν το ξέρουν ούτε οι συγγενείς τους. Είμαστε διψασμένοι για βία.

#10: Δείτε τα reality. Όλο μίσος και συγκρούσεις. Όχι μόνο τα βλέπουμε, αλλά παθιαζόμαστε.

#6: Διογκώνονται φανατισμός και η βία ή απλά φανερώνονται πια; ή και τα δύο;

#10: Για να κάνεις τέτοια πράγματα, έχεις τα θέματά σου.

#8: Έχω διαλέξει φίλους που δεν ασχολούνται με την επικαιρότητα, γιατί είναι παγίδα. Να μην πέσουμε στην παγίδα να σχολιάζουμε και να επηρεάσουμε τον μικρόκοσμό μας.

Ποια από τα παρακάτω γνωρίζετε ή και έχετε συναντήσει; (Sextortion, Sexting, Doxxing, Outing, Surveillance, Cancelling culture, Δωμάτια ζωντανής κακοποίησης, Crime as service, Social engineering, Κατηγοριοποίηση υλικού)

#10: Τα περισσότερα τα ήξερα, αλλά δεν ήξερα ότι λέγονται έτσι.

#6: Τα περισσότερα τα ξέρω. Δεν ήξερα τα δωμάτια ζωντανής κακοποίησης. Ήξερα για κάποιον που κακοποιούσε γατάκια, αλλά δεν ήξερα ότι γίνεται με ανθρώπους.

#8: Τα ήξερα όλα. Τις έχω συναντήσει στις εφημερίδες. Δεν ήξερα τα ονόματα.

#9: Και εγώ τα γνώριζα. Ακόμα και το δωμάτιο ζωντανής κακοποίησης. Δεν ήξερα την ονομασία.

Συμπεράσματα

Από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων μπορούμε να εξάγουμε πολλαπλά αποτελέσματα, όπως αυτά παρουσιάζονται στον πίνακα 1. Ειδικότερα, οι συμμετέχοντες συμφωνούν ότι τα πιο συχνά φαινόμενα είναι τα κακόβουλα σχόλια και η χρήση τους ίσως και για λόγους διαφήμισης. Οι συμμετέχοντες ανέφεραν την εκδικητική πορνογραφία ως συχνό φαινόμενο. Όλοι οι συμμετέχοντες συμφώνησαν ότι οι θύτες κρύβονται πίσω από την ανωνυμία που τους προσφέρει το διαδίκτυο και νιώθουν ασφαλείς να κάνουν οποιαδήποτε ενέργεια. Επίσης, αναφέρθηκαν ως συχνά φαινόμενα το sexting, η ρητορική μίσους και έμφυλου μίσους, η βία του όχλου που επιτρέπει το διαδίκτυο να δημιουργηθεί εύκολα, αλλά και η υποκλοπή λογαριασμών κοινωνικών δικτύων.

Οι συμμετέχοντες μίλησαν επίσης για το τι θεωρούν ότι θα αντιμετωπίσουμε στο μέλλον. Στο θέμα αυτό δεν υπήρξε ομοιομορφία στις απόψεις, αλλά πολυπλοκότητα και αναφέρθηκε μία πληθώρα καταστάσεων που πιθανώς να μας απασχολήσουν τα επόμενα χρόνια. Η βία επομένως μπορεί να μεταφερθεί και σε εικονικά περιβάλλοντα και οι τεχνολογίες επεξεργασίας βίντεο και εικόνας να συνεισφέρουν σε αυτό. Οι ηλικίες των θυτών αναμένεται να μειωθούν και η χρήση του διαδικτύου από παιδιά να είναι γενικευμένα ανεξέλεγκτη. Το cancelling culture που είναι ήδη εδώ, αναμένεται να αυξηθεί και να επιμείνει, αλλά και να επεκταθεί το φαινόμενο διαδικτυακού λαϊκού δικαστηρίου που εμφανίζεται στα κοινωνικά δίκτυα.

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnvKQ

Σελίδα: 22/42

Στο τρίτο ερώτημα, σχετικά με φαινόμενα που έχουν σοκάρει, οι συμμετέχοντες ανέφεραν κάποια περιστατικά, όπως κακοποίηση ζώων, κακοποίηση παιδιών από γονείς, και ρητορική μίσους ακόμα και μετά από τραγικά γεγονότα, αλλά οι περισσότεροι ανέφεραν μοτίβα συμπεριφορών, όπως η ευκολία για βία που προσφέρει το διαδίκτυο, η ευκολία στήριξης ψευδών πεποιθήσεων, ο βαθμός ζήτησης βίαιου περιεχομένου, αλλά και ο τρόπος που συμπεριφέρονται παριστάμενοι σε τραγικά γεγονότα που αντί να βοηθήσουν το θύμα, τραβούν βίντεο για τα κοινωνικά δίκτυα.

Τέλος, όλοι οι συμμετέχοντες είχαν ακούσει για τις μορφές βίας που τους αναφέραμε, αν και δεν ήξεραν πολλές φορές τα ονόματά τους.

Πίνακας 1. Περίληψη αποτελεσμάτων

Ερώτηση	Αποτελέσματα
Τα πιο συχνά φαινόμενα που συναντούν.	• Επιθετικά σχόλια και υπαινικτικά σχόλια • Αναπαραγωγή αρνητικών σχολίων από διάσημους • Οι θύτες κρύβονται πίσω από την ανωνυμότητα, που τους σπλίζει • Εκδικητική πορνογραφία • Εύκολος επιμερισμός ευθύνης αν το υλικό διακινείται πολύ • Οι κοινωνικές δομές επιτρέπουν την θυματοποίηση • Ρητορική μίσους και έμφυλου μίσους • Βία του όχλου • Προσωπικά εκδικητικά ή εκφοβιστικά μηνύματα • Υποκλοπή λογαριασμών • Sexting
Τι είναι αυτό που έρχεται; το αναδυόμενο;	• Βία στον εικονικό κόσμο • Αλλοίωση βίντεο και εικόνας με τεχνητή νοημοσύνη (π.χ. βάζουν κάποιον να φαίνεται ότι λέει και κάνει πράγματα, που όμως δεν έχει κάνει) • Μικρότερες ηλικίες θυτών • Ανεξέλεγκτη χρήση διαδικτύου από μικρά παιδιά • Παγιδεύεται στα δικά σου σχόλια, γιατί δεν μπορούν να διαγραφούν οριστικά από το διαδίκτυο (σε πράγματα που πιθανώς ανέβασες σε μικρή ηλικία και που τώρα δεν εκφράζουν πια τις απόψεις σου) • Cancelling culture • Λαϊκά δικαστήρια στο διαδίκτυο
Κάτι, ίσως και σπάνιο, που σας έχει κάνει εντύπωση	• Ευκολία για βία • Ευκολία στήριξης ψευδών πεποιθήσεων • Συμπεριφορά παρευρισκομένων σε καταστάσεις ανάγκης • Ο βαθμός ζήτησης αυτού του περιεχομένου • Κακοποίηση ζώων • Κακοποίηση παιδιών ακόμα και από τους γονείς τους

- Hate speech ακόμα και μετά από τραγικά γεγονότα.
- Ανάγκη για βία

Ερωτηματολόγια

Για να προετοιμαστούν τα ερωτηματολόγια, η ερευνητική ομάδα δημιούργησε κοινόχρηστο διαδικτυακό έγγραφο, όπου συγκεντρώθηκαν και αξιολογήθηκαν οι πιθανές ερωτήσεις του ερωτηματολογίου. Ειδικότερα, η κ. Σεβαστή Χατζηφωτίου (Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης), ο κ. Μανόλης Wallace (Αναπληρωτής Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου) και η κ. Αγγελική Αντωνίου (Επίκουρη Καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής) συζήτησαν τα αποτελέσματα των ποιοτικών ερευνών που είχαν προηγηθεί (συνεντεύξεις με ειδικούς και ομάδες εστίασης) και σύμφωνα με αυτά, προετοίμασαν τις ερωτήσεις κλειστού τύπου.

Μέθοδος

Η παρούσα έρευνα έλαβε άδεια από την επιτροπή ηθικής και δεοντολογίας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, #9443/10-02-2022. Οι ερευνητές δεσμεύτηκαν για ανώνυμη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων. Το ερωτηματολόγιο το έλαβαν οι φοιτητές διαδικτυακά και μπορούσαν να το απαντήσουν μέσα από Google forms. Σύμφωνα με την άδεια ηθικής και δεοντολογίας, οι ερευνητές όπως και κανένας άλλος δεν είχαν πρόσβαση στις IP των συμμετεχόντων. Τα ερωτηματολόγια αναρτήθηκαν στο διαδίκτυο στις 9 Μαρτίου 2022 και η συλλογή τους ολοκληρώθηκε στις 30 Μαρτίου 2022. Συλλέχθηκαν 166 έγκυρα και ολοκληρωμένα ερωτηματολόγια τα οποία και αναλύθηκαν περαιτέρω στατιστικά. Στα δημογραφικά χαρακτηριστικά συμπεριλήφθηκαν ερωτήσεις για την ηλικία, το φύλο και τον τόπο κατοικίας, καθώς από τις συνεντεύξεις προέκυψαν ως σημαντικοί παράγοντες που επηρεάζουν στο φαινόμενο διαδικτυακής βίας.

Ερωτηματολόγιο

Η βοήθεια σας είναι πολύτιμη!

Το έργο «Ωρα να μιλήσεις» υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος Activecitizens fund, με φορέα υλοποίησης την Ένωση Κυριών Δράμας - Σπίτι Ανοικτής Φιλοξενίας. Στο πλαίσιο του έργου, με τη συμβολή του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, του Εργαστηρίου Γνώσης και Αβεβαιότητας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, εκπονείται έρευνα με αντικείμενο τις αναδυόμενες μορφές βίας στο διαδίκτυο. Θα ήταν ιδιαίτερα ευτυχές αν θα μπορούσατε να απαντήσετε σε ερωτήσεις για φαινόμενα διαδικτυακής βίας που τυχόν παρατηρείτε στο διαδίκτυο.

Έντυπο συγκατάθεσης

Το έργο ονομάζεται “Ωρα να μιλήσεις!” και επιστημονικά υπεύθυνη του ερευνητικού προγράμματος στο οποίο καλείστε να συμμετάσχετε είναι η επίκουρη καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, Δρ Αγγελική Αντωνίου. Πιο κάτω θα σας δοθούν εξηγήσεις σε απλή γλώσσα σχετικά με το τι θα ζητηθεί από εσάς ή/και τι θα σας συμβεί σε εσάς, εάν συμφωνήσετε να συμμετάσχετε στο πρόγραμμα. Θα σας περιγραφούν οποιοδήποτε κίνδυνοι μπορεί να υπάρξουν ή ταλαιπωρία που τυχόν θα υποστείτε από την συμμετοχή σας στο πρόγραμμα. Θα σας εξηγηθεί με κάθε

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnvKQ

Σελίδα: 24/42

Λεπτομέρεια τι θα ζητηθεί από εσάς και ποιος ή ποιοι θα έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες ή/και άλλο υλικό που εθελοντικά θα δώσετε για το πρόγραμμα. Θα σας δοθεί η χρονική περίοδος για την οποία οι υπεύθυνοι του προγράμματος θα έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες ή/και υλικό που θα δώσετε. Θα σας επεξηγηθεί τι ελπίζουμε να μάθουμε από το πρόγραμμα σαν αποτέλεσμα και της δικής σας συμμετοχής. Επίσης, θα σας δοθεί μία εκτίμηση για το όφελος που μπορεί να υπάρξει για τους ερευνητές ή/και χρηματοδότες αυτού του προγράμματος. Δεν πρέπει να συμμετάσχετε, εάν δεν επιθυμείτε ή εάν έχετε οποιουδήποτε ενδοιασμούς αφορούν την συμμετοχή σας στο πρόγραμμα. Εάν αποφασίσετε να συμμετάσχετε, πρέπει να αναφέρετε εάν είχατε συμμετάσχει σε οποιοδήποτε άλλο πρόγραμμα έρευνας μέσα στους τελευταίους 12 μήνες. Είστε ελεύθεροι να αποσύρετε οποιαδήποτε στιγμή εσείς επιθυμείτε την συγκατάθεση για την συμμετοχή σας στο ερευνητικό πρόγραμμα. Θα σας δοθούν κάποιες κλειστού τύπου ερωτήσεις σε ψηφιακή μορφή. Το όνομά σας δε θα ζητηθεί, όπως και καμία πληροφορία προσωπικού χαρακτήρα. Τα ποσοτικά δεδομένα που συλλέγονται από τα ερωτηματολόγια (οι απαντήσεις σας) θα είναι ανώνυμα, θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για ερευνητικούς σκοπούς και θα καταστραφούν έξι μήνες από τη συλλογή τους. Δεν προβλέπονται κίνδυνοι από τη συμμετοχή σας στην έρευνα.

1. Συμπληρώσατε τα έντυπα συγκατάθεσης εσείς προσωπικά;

NAI

OXI

2. Τους τελευταίους 12 μήνες έχετε συμμετάσχει σε οποιοδήποτε άλλο ερευνητικό πρόγραμμα;

NAI

OXI

3. Διαβάσατε και καταλάβατε τις πληροφορίες για εθελοντές;

NAI

OXI

4. Είχατε την ευκαιρία να ρωτήσετε ερωτήσεις και να συζητήσετε το ερευνητικό πρόγραμμα;

NAI

OXI

5. Δόθηκαν ικανοποιητικές απαντήσεις και εξηγήσεις στα τυχόν ερωτήματά σας;

NAI

OXI

6. Καταλαβαίνετε ότι μπορείτε να αποσυρθείτε από το ερευνητικό πρόγραμμα, όποτε θέλετε;

NAI

OXI

7. Καταλαβαίνετε ότι, εάν αποσυρθείτε, δεν είναι αναγκαίο να δώσετε

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnvKQ

Σελίδα: 25/42

οποιοσδήποτε εξηγήσεις για την απόφαση που πήρατε;

NAI

OXI

8. Συμφωνείτε να συμμετάσχετε στο ερευνητικό πρόγραμμα;

NAI

OXI

Ερωτήσεις σχετικά με εσάς

9. Φύλο

Γυναίκα

Ανδρας

Άλλο

10. Ηλικία

18-30

31-45

46-60

60+

11. Περιοχή

Δήμος με πάνω από 50.000 κατοίκους

Δήμος από 10.000-50.000 κατοίκους

Δήμος με κάτω από 10.000 κατοίκους

Ερωτήσεις σχετικά με τη διαδικτυακή βία

12. Ποια μορφή διαδικτυακής βίας θεωρείτε ότι είναι η πιο συχνή στο διαδίκτυο;

Διαδικτυακός εκφοβισμός

Διαδικτυακή σεξουαλική βία

Διαδικτυακή οικονομική βία

Διαδικτυακή βία εναντίον συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων (οποιοδήποτε

τύπου μειονότητα)

Άλλο

13. Ποια μορφή διαδικτυακής βίας έχει ήδη επηρεάσει τη ζωή σας ή του στενού σας οικογενειακού ή και φιλικού περιβάλλοντος;

Διαδικτυακός εκφοβισμός

Διαδικτυακή σεξουαλική βία

Διαδικτυακή οικονομική βία

Διαδικτυακή βία εναντίον συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων (οποιοδήποτε

τύπου μειονότητα)

Άλλο

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnVKQ

Σελίδα: 26/42

14. Από ποια μορφή διαδικτυακής βίας θεωρείτε ότι κινδυνεύετε εσείς ή άτομα

του στενού οικογενειακού ή φιλικού περιβάλλοντος;

Διαδικτυακός εκφοβισμός

Διαδικτυακή σεξουαλική βία

Διαδικτυακή οικονομική βία

Διαδικτυακή βία εναντίον συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων
(οποιοδήποτε
τύπου μειονότητα)

Άλλο

15. Ποια μορφή διαδικτυακής βίας θεωρείτε ότι θα απασχολήσει την Ελλάδα τα επόμενα χρόνια;

Διαδικτυακός εκφοβισμός

Διαδικτυακή σεξουαλική βία

Διαδικτυακή οικονομική βία

Διαδικτυακή βία εναντίον συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων
(οποιοδήποτε
τύπου μειονότητα)

Άλλο

Ευχαριστήριο και καταγγελίες

Σας ευχαριστούμε πολύ για τη βοήθειά σας!

Καταγγελίες

Τίτλος Ερευνητικού Έργου: Ωρα να μιλήσεις.

Επιστημονικά Υπεύθυνος: Αντωνίου Αγγελική

Για οποιαδήποτε καταγγελία σχετικά με τη διεξαγωγή της έρευνας μπορείτε να απευθυνθείτε στην Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (ethics@uniwa.gr).

Για οποιαδήποτε καταγγελία σχετικά με τη διαχείριση των προσωπικών σας δεδομένων μπορείτε να απευθυνθείτε και στον Υπεύθυνο Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, κ. Αγιοπετρίτη Ιωάννη (agiop@uniwa.gr). Σε περίπτωση μη επίλυσης του προβλήματός σας μπορείτε να απευθυνθείτε στην Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, συμπληρώνοντας το σχετικό έντυπο που βρίσκεται στην ιστοσελίδα αυτής (complaints@dpa.gr).

■ Για όσους δεν συναινούσαν με τους όρους, το ερωτηματολόγιο σταματούσε σε αυτό το σημείο και πήγαινε στην τελευταία σελίδα όπου έδειχνε μόνο το ευχαριστήριο και τις καταγγελίες.

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnVKQ

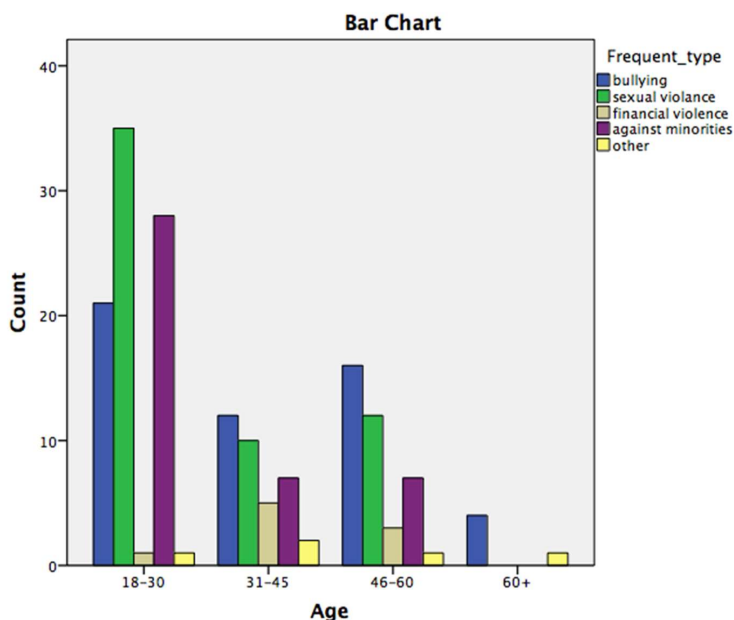
Σελίδα: 27/42

Αποτελέσματα

Οι απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο αναλύθηκαν με το στατιστικό πακέτο SPSS. Ειδικότερα μελετήσαμε συχνότητες και συσχετίσεις παραγόντων, αφού πρόκειται για έρευνα παρατήρησης, που δεν εξετάζει σχέσεις αιτιότητας, αλλά παράγοντες που τείνουν να εμφανίζονται παράλληλα.

Οι συμμετέχοντες ήταν φοιτητές των τριών πανεπιστημίων που συμμετείχαν στη έρευνα. 56 άτομα δήλωσαν άντρες (33,7%), 107 γυναίκες (64,4%) και 3 άτομα (1,8%) δήλωσαν άλλο. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες ήταν από 18 μέχρι 30 ετών (N=86, 51,8%), 21,6% ήταν από 31 έως 45 ετών (N=36), 23,4% ήταν ηλικίας 46-60 ετών (N= 39) και μόνο 5 άτομα ήταν πάνω από τα 60 (N=3%).

Για το φύλο δεν βρέθηκαν σημαντικές στατιστικές διαφορές και έτσι φαίνεται ότι όλα τα φύλα επηρεάζονται χωρίς σημαντικές διαφοροποιήσεις από τα φαινόμενα διαδικτυακής βίας και κάνουν παρόμοιες εκτιμήσεις για το μέλλον. Η ηλικία όμως έδωσε σημαντικά στατιστικά αποτελέσματα και τιμή χ^2 (12), 28.719, $p = .004$. Φάνηκε ότι η σεξουαλική βία είναι ο συχνότερος τύπος που απασχολεί άτομα νεαρής ηλικίας, 18 με 30 ετών, αλλά και οι βία απέναντι σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες, όπως μειονότητες, ενώ τα άτομα μεταξύ 31 και 45 ετών τα απασχολεί περισσότερο η οικονομική βία και οι διαδικτυακές απάτες. Ενδιαφέρον είναι ότι τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (αν και πολύ μικρό δείγμα) δηλώνουν ότι τους απασχολεί ιδιαίτερα ο διαδικτυακός εκφοβισμός (εικόνα 1).

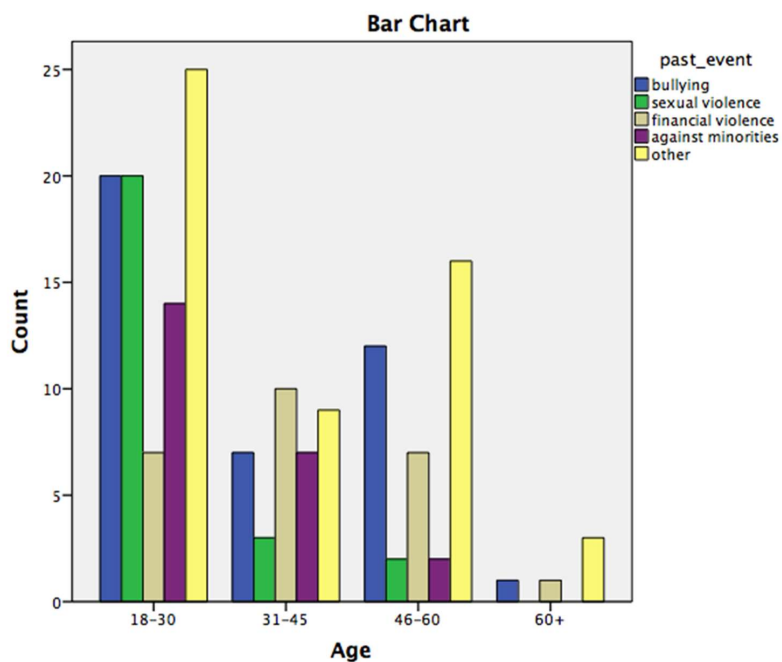

Εικόνα 1. Συσχετίσεις μεταξύ ηλικίας και συχνών φαινομένων διαδικτυακής βίας.

Στην ερώτηση για το είδος διαδικτυακής βίας που έχουν συναντήσει είτε οι ίδιοι, είτε το άμεσο οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον, κατά το παρελθόν και εδώ η ηλικία έδωσε σημαντικές στατιστικές διαφορές. χ^2 (12), 23.246, $p=.026$. Οι περισσότεροι νέοι

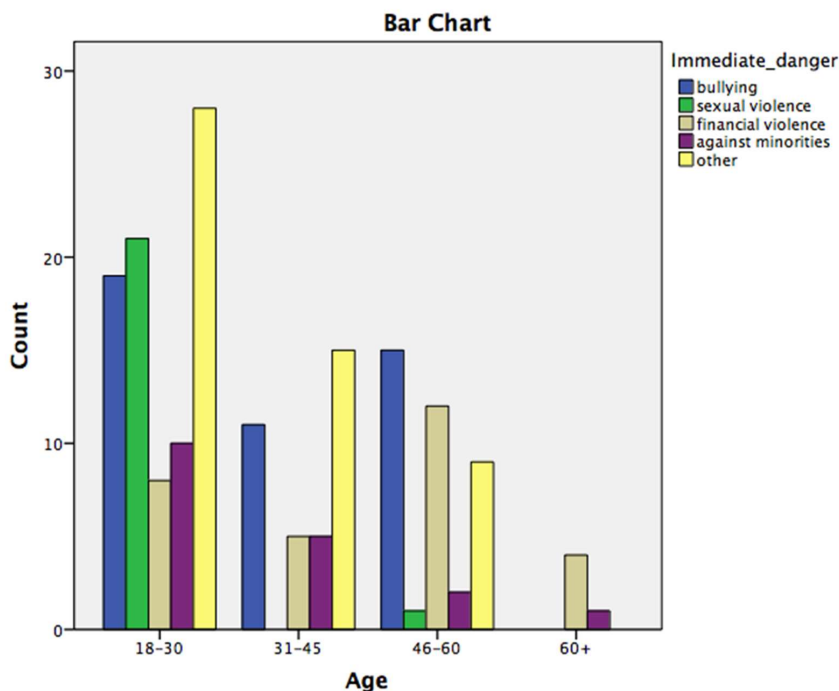
συμμετέχοντες (18-30) έχουν αντιμετωπίσει στο παρελθόν σεξουαλική διαδικτυακή βία ή και διαδικτυακό εκφοβισμό. Πολλοί μιλούν για έναν συνδυασμό απειλών, που περιλαμβάνουν πολλούς τύπους. Το πολύ ενδιαφέρον όμως είναι ότι από τους 166 συμμετέχοντες μόνο 14 άτομα αναφέρουν ότι δεν έχουν πέσει ποτέ θέματα διαδικτυακής βίας. Επομένως, το φαινόμενο της διαδικτυακής βίας, σε οποιαδήποτε μορφή, φαίνεται εξαιρετικά εκτεταμένο. Για τις ηλικίες 31 με 45, φαίνεται ότι το φαινόμενο με το οποίο έχουν έρθει σε επαφή άμεσα ή έμμεσα, μέσω του οικογενειακού ή φιλικού περιβάλλοντος είναι η οικονομική βία και οι διαδικτυακές απάτες (Εικόνα 2).

Εικόνα 2. Ηλικία και φαινόμενα που έχουν ήδη αντιμετωπίσει.

Στην ερώτηση για το τι θεωρούν απειλή για τους ίδιους και το άμεσο οικογενειακό και φιλικό τους περιβάλλον, η ηλικία των συμμετεχόντων ήταν και πάλι σημαντική. $\chi^2(12), 45.341, p=0$. Η σεξουαλική βία θεωρείται από τις σημαντικότερες απειλές για τις νεότερες ηλικίες. Μετά την ηλικία των 30, οι συμμετέχοντες δεν δηλώνουν την σεξουαλική διαδικτυακή βία ως πιθανή απειλή για τους ίδιους ή τους οικείους τους. Ο εκφοβισμός αναφέρεται σταθερά ως απειλή από όλες τις ηλικιακές ομάδες κάτω από το 60. Ενώ από τα 60 και πάνω, οι συμμετέχοντες νιώθουν απειλή από οικονομική βία στο διαδίκτυο (εικόνα 3). Παράλληλα, οι περισσότεροι συμμετέχοντες δηλώνουν ένα συνδυασμό κινδύνων ως πιθανές απειλές, όπου όλες οι μορφές βίας συνυπάρχουν.

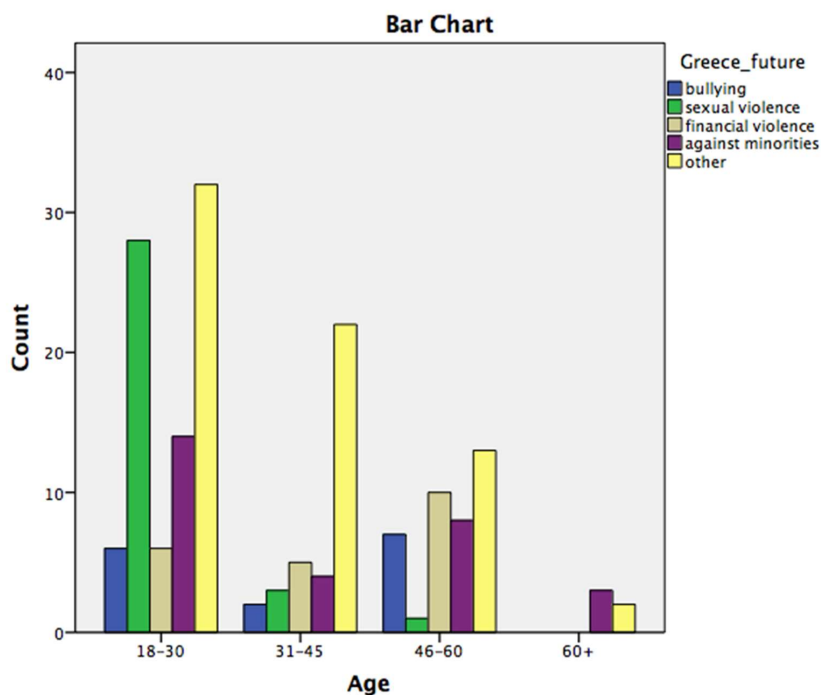

Εικόνα 3. Ηλικία και άμεσες απειλές.

Για τις απειλές που θα θεωρούν οι συμμετέχοντες ότι θα αντιμετωπίσουμε ως Ελληνική κοινωνία στο μέλλον, ξανά οι απαντήσεις διαφοροποιούνται σημαντικά, ανάλογα με την ηλικία, αν και οι περισσότεροι, ανεξάρτητα ηλικίας, θεωρούν ότι οι απειλές θα είναι περισσότερες από μία. $\chi^2, (12), 40.181, p=0$. Ειδικότερα, οι νεότερες ηλικίες θεωρούν ως σημαντική μελλοντική απειλή την σεξουαλική βία, ενώ η οικονομική βία και η βία απέναντι σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες και μειονότητες είναι αυξημένη για όλες τις ηλικίες. Και εδώ, η τρίτη ηλικία θεωρεί ως σημαντική απειλή την οικονομική βία που θεωρεί ότι θα αυξηθεί στα επόμενα χρόνια (εικόνα 4).

Εικόνα 4. Ηλικία και μελλοντικές διαδικτυακές απειλές.

Η γεωγραφική περιοχή που μένουν οι συμμετέχοντες φαίνεται επίσης να επηρεάζει τις απόψεις τους σχετικά με τις αναδυόμενες μορφές βίας στο διαδίκτυο. $\chi^2(8) = 15.777$, $p = .046$. Η σεξουαλική βία φαίνεται να θεωρείται σημαντική μελλοντική απειλή για τους ανθρώπους που μένουν σε αστικές περιοχές, ενώ η βία προς τις μειονότητες απασχολεί περισσότερο τους ανθρώπους ημιαστικών περιοχών (εικόνα 5). Πάλι εδώ παρατηρούμε ότι ο συνδυασμός απειλών θεωρείται ο πιο πιθανός για το μέλλον και οι απειλές αυτές περιέχουν όλες τις μορφές βίας.

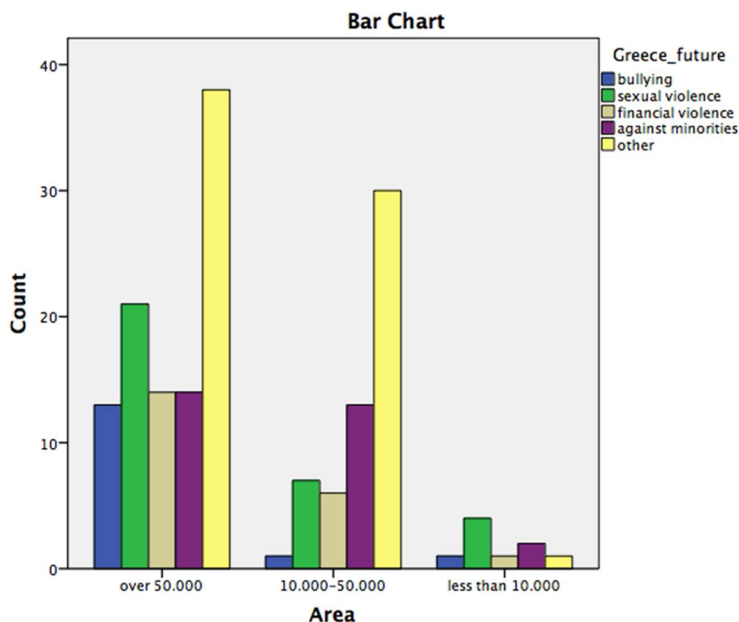
Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIznvKQ

Σελίδα: 31/42

Εικόνα 5. Γεωγραφική περιοχή με μελλοντικές διαδικτυακές απειλές.

Συμπεράσματα

Τα φαινόμενα διαδικτυακής βίας φαίνεται να είναι πολύ εκτεταμένα, αφού οι περισσότεροι συμμετέχοντες έχουν έρθει σε επαφή άμεσα ή εμμέσως μέσω του περιβάλλοντός τους με κάποια μορφή βίας στο διαδίκτυο. Η μικρότερη ηλικία δηλώνουν τη σεξουαλική βία ως μία από τις κυριότερες απειλές, ενώ όσο μεγαλώνουν οι ηλικίες των συμμετεχόντων, οι οικονομικές διαδικτυακές απάτες φαίνεται να κυριαρχούν στους φόβους τους. Το συμπέρασμα αυτό είναι σε συμφωνία με την εκτίμηση της Ελληνικής Αστυνομίας για αύξηση της οικονομικής βίας στο άμεσο μέλλον. Φαίνεται λοιπόν ότι η αυξητική τάση φαινομένων οικονομικής βίας απασχολεί ήδη άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, πιθανώς και σε συνάρτηση με μία ανασφάλεια στη χρήση του διαδικτύου και εξοικείωσης με τις νέες τεχνολογίες. Η πιθανή συσχέτιση μεταξύ φόβου για οικονομική βία στο διαδίκτυο και γνώσεις χρήσης υπολογιστών δεν μελετήθηκε στην παρούσα έρευνα, αλλά πρέπει να αποτελέσει σημείο έρευνας στο μέλλον.

Είναι επίσης, σημαντικό να δούμε και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της έρευνας, όπου φαίνεται από τον πολύ υψηλό αριθμό απαντήσεων που δήλωναν συνδυασμό παραγόντων και όχι μόνο μία επιλογή. Έτσι η βία ενάντια σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες, μαζί με τον εκφοβισμό και την οικονομική βία απασχολούν ιδιαίτερα τους φοιτητές όλων των ηλικιών. Η εικόνα που δίνουν τα ερωτηματολόγια μαζί με την εικόνα που προέκυψε από τις συνεντεύξεις με τους ειδικούς και της ομάδες εστίασης, δείχνουν μία διάχυτη βία στο διαδίκτυο με πολλές μορφές, που όμως φαίνεται να συνοψίζεται σε 4 βασικές κατηγορίες, όπως αποτυπώθηκαν και στο ερωτηματολόγιο. Οι κατηγορίες αυτές είναι ο εκφοβισμός

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIznvKQ

Σελίδα: 32/42

(και η λεκτική βία, όπως αναφέρθηκε από κάποιους συμμετέχοντες), η σεξουαλική βία, η βία και η στοχοποίηση συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων και η οικονομική βία. Θεωρούμε ότι σε μία μελλοντική έρευνα, θα πρέπει να διερευνηθούν πιθανοί τρόποι αντιμετώπισης αυτών των φαινομένων.

Τέλος, ειδικοί και φοιτητές συμφωνούν ότι ένας ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας των φαινομένων διαδικτυακής βίας είναι η ανωνυμία που προσφέρει το διαδίκτυο, που φαίνεται να συντελεί καθοριστικά στη δυναμική των φαινομένων αυτών.

Καταλήγοντας, η παρούσα έρευνα κατέγραψε μία εικόνα διάχυτης βίας στο διαδίκτυο που δεν περιορίζεται σε εθνικά μέτρα, με πολλαπλές τάσεις να εμφανίζονται πλέον και στο Ελληνικό διαδίκτυο (έμφυλες μορφές βίας). Οι συμμετέχοντες δεν ρωτήθηκαν για τρόπους αντιμετώπισης των φαινομένων αυτών, μιας και η παρούσα έρευνα επεχείρησε μία αρχική χαρτογράφηση του χώρου. Σε μελλοντική θα πρέπει να αρχίσουν να εξετάζονται τρόποι αντιμετώπισης και μέθοδοι παρέμβασης σε πολλαπλά επίπεδα (εκπαίδευση, ΜΜΕ, κλπ).

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnVKQ

Σελίδα: 33/42

Παράρτημα 1

Εργαστήριο Γνώσης και Αβεβαιότητας
Τμήμα Παιδαγωγικής και Τεχνολογικών
Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Τμήμα Αστυνομίας Γ.Α. Αθήνα
Τμήμα 1.2.22.1.11
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: gmf@fap.gr

Δευτέρα, 10 Ιανουαρίου 2022
ΑΠ: FAB-ΕΣ-2022-001

ΠΡΟΣ:

Ελληνική Αστυνομία, Διεύθυνση Επικοινωνίας

ΚΟΙΝ:

Ελληνική Αστυνομία, Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος

Αίτημα για παραχώρηση συνέντευξης στο πλαίσιο έρευνας

Αξιότιμοι,

ονομάζομαι Μανώλης Γουάλλες και είμαι Αναπληρωτής Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Πρόεδρος του Τμήματος Ψηφιακών Συστημάτων και Διευθυντής του Εργαστηρίου Γνώσης και Αβεβαιότητας.

Στο πλαίσιο του έργου «Γρα να Μιλήσεις» που χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα «ActiveCitizensFund» (Χρηματοδοτικός Μηχανισμός ΕΟΧ 2014-2021) και σε συνεργασία με τη συνάδελφο Αγγελική Αντωνίου, Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, έχουμε αναλάβει την εκπόνηση έρευνας με αντικείμενο τις αναδυόμενες μορφές βίας στο διαδίκτυο.

Προς αυτή την κατεύθυνση, και σε συνέχεια αρχικής τηλεφωνικής επικοινωνίας που είχαμε με την υπηρεσία, παρακαλώ για τη χορήγηση άδειας για να προχωρήσουμε στη διενέργεια συνέντευξης με στέλεχος της Διεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, καθώς η εμπειρία της συγκεκριμένης Διεύθυνσης θα είναι πολύτιμη για την έρευνά μας.

Η συνέντευξη θα γίνει διαδικτυακά, θα έχει διάρκεια από 30 έως 60 λεπτά και θα περιλαμβάνει τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Ποια είναι τα πιο συχνά φαινόμενα διαδικτυακής βίας που συναντάτε μέσα από τη δραστηριότητά σας;
- Ποια μορφή διαδικτυακής βίας βλέπετε πως έχει ξεκινήσει και «έρχεται» το επόμενο διάστημα;
- Υπάρχει κάποιο περιστατικό διαδικτυακής βίας, ακόμη και σπάνιο, που σας έχει κάνει εντύπωση;
- Έχετε παρατηρήσει κάποια μοτίβα συμπεριφοράς και χαρακτηριστικών σε θύτες ή/και θύματα;

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIznVKQ

Σελίδα: 34/42

Εργαστήριο Γνώσης και Αβεβαιότητας
Τμήμα Παιδαγωγικής και Ψηφιακών
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Τμήμα Αρχιτεκτονικής Γ.Σ. Ελλάδας
Τμήμα Τ.Σ.Σ.Σ.Σ.Σ.
http://www.ups.gr - @ups.gr

- Έχετε διαπιστώσει διαφοροποιήσεις σε διαφορετικές δημογραφικές ομάδες;

Η συνέντευξη δεν θα βιντεοσκοπηθεί και τα στοιχεία του σκελετού της Διεύθυνσης Διάτσης Ηλεκτρονικού Εγγράμματος που θα συμμετάσχει δεν θα δημοσιοποιηθούν. Στο τελικό μας παραδοτέο θα συμπεριληφθούν μόνο τα δικά μας συμπεράσματα από τη συνέντευξη.

Παρακαλώ για την έγκρισή σας και είμαι στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση,

Αναπληρωτής Καθηγητής Μανώλης Τσουκάλλας
Διευθυντής Εργαστηρίου Γνώσης και Αβεβαιότητας
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIznVKQ

Σελίδα: 35/42

Παράρτημα 2

Police On Line https://nws.ydr.gr/ceion-xm1/pages/police/prot_betafile-get?arx-files-di

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ
ΚΛΑΔΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
Δ/ση: Π.ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ 4 10177 ΑΘΗΝΑ
Αρμόδιος: ΠΕ-Α' ΚΑΤΒΙΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
Τηλέφωνο: 210 6922055, POL: 1035100
e-mail: communication.dir@astynomia.gr
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ.: 1821/22/220622
Γ.Φ./Ε.Φ. Θεματολόγιο: (9009/12)

ΑΘΗΝΑ, 01/02/2022
Ηλεκτρονική διακίνηση για τους αποδέκτες που
είναι συνδεδεμένοι στο δίκτυο POL.
ΠΡΟΣ: ΒΛΕΠΕ ΠΙΝΑΚΑ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΘΕΜΑ: Αίτημα του καθηγητή του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, ΓΟΥΛΛΑΕΣ Εμμανουήλ, για
την πραγματοποίηση συνέντευξης με εκπρόσωπο της Διεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού
Εγκλήματος, στο πλαίσιο του ερευνητικού έργου "Ωρα να Μιλήσεις".

ΣΥΝΕΤ:

- α) Υπ' αριθμό 1821/22/93865 από 14/01/2022 έγγραφο (ΔΕΛ/ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ/ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ)
- β) Υπ' αριθμό 1449/22/150108 από 21/01/2022 έγγραφο (ΔΝΣΗ ΔΙΩΣ. ΗΛΕΚΤΡΟΝ.
ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ/ΤΜΗΜΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ)
- γ) Η από 10/01/2022 αίτηση του καθηγητή του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου,
ΓΟΥΛΛΑΕΣ Εμμανουήλ.
- δ) Το υπ' αριθ. 1821/22/215577 από 01/02/2022 Εισηγητικό Σημείωμα - Απόφαση κ.
Αρχηγού Ε.Λ.ΑΣ.

Γνωρίζεται ότι με το ανωτέρω δ) σχετικό, αποφασίστηκε η ικανοποίηση του αιτήματος του καθηγητή
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, κ. ΓΟΥΛΛΑΕΣ Εμμανουήλ, για την πραγματοποίηση συνέντευξης με
εκπρόσωπο της Διεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, στο πλαίσιο του ερευνητικού έργου «Ωρα
να Μιλήσεις».

Βασική προϋπόθεση αποτελεί:

- 1) Η διενέργεια της συνέντευξης να πραγματοποιηθεί μέσω χρήσης σύγχρονων Τεχνολογιών
Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΠΠΕ) π.χ. Skype, λόγω των μέτρων περιορισμού της εξάπλωσης του
κορονοϊού (Covid-19).
- 2) Η διασφάλιση από τον καθηγητή - ερευνητή ότι τα αποτελέσματα που θα εξοχθούν θα
χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για την πραγματοποίηση των σκοπών της συλλογής και επεξεργασίας
τους.
- 3) Η τήρηση του απορρήτου των προσωπικών δεδομένων και των επιχειρησιακών δράσεων της
Ελληνικής Αστυνομίας.
- 4) Η αποστολή των αποτελεσμάτων της έρευνας στη Δ/ση Επικοινωνίας/Α.Ε.Α. για την περαιτέρω
αξιοποίηση τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Η Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος παρακαλείται για τις δικές της περαιτέρω ενέργειες και
την απευθείας συνεννόηση με τον αιτούντα καθηγητή (wallace@uoop.gr).

Τα Γραφεία της Ηγεσίας που υποβάλλεται το παρόν, παρακαλούνται για την ενημέρωσή τους.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

1 από 2

1/2/2022 10:58 πμ

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnvKQ

Σελίδα: 36/42

Παράρτημα 3

ΕΝΤΥΠΑ ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗΣ

για συμμετοχή σε πρόγραμμα έρευνας

(Τα έντυπα αποτελούνται συνολικά από 3 σελίδες)

Καλείστε να συμμετάσχετε σε ένα ερευνητικό πρόγραμμα. Πιο κάτω (βλ. «Πληροφορίες για Εθελοντές») θα σας δοθούν εξηγήσεις σε απλή γλώσσα σχετικά με το τι θα ζητηθεί από εσάς ή/και τι θα σας συμβεί σε εσάς, εάν συμφωνήσετε να συμμετάσχετε στο πρόγραμμα. Θα σας περιγραφούν οποιοδήποτε κίνδυνος μπορεί να υπάρξουν ή ταλαιπωρία που τυχόν θα υποστείτε από την συμμετοχή σας στο πρόγραμμα. Θα σας εξηγηθεί με κάθε λεπτομέρεια τι θα ζητηθεί από εσάς και ποιος ή ποιοι θα έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες ή/και άλλο υλικό που εθελοντικά θα δώσετε για το πρόγραμμα. Θα σας δοθεί η χρονική περίοδος για την οποία οι υπεύθυνοι του προγράμματος θα έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες ή/και υλικό που θα δώσετε. Θα σας εξηγηθεί τι ελπίζουμε να μάθουμε από το πρόγραμμα σαν αποτέλεσμα και της δικής σας συμμετοχής. Επίσης, θα σας δοθεί μία εκτίμηση για το όφελος που μπορεί να υπάρξει για τους ερευνητές ή/και χρηματοδότες αυτού του προγράμματος. **Δεν πρέπει να συμμετάσχετε, εάν δεν επιθυμείτε ή εάν έχετε οποιουσδήποτε ενδοιασμούς αφορούν την συμμετοχή σας στο πρόγραμμα.** Εάν αποφασίσετε να συμμετάσχετε, πρέπει να αναφέρετε εάν είχατε συμμετάσχει σε οποιοδήποτε άλλο πρόγραμμα έρευνας μέσα στους τελευταίους 12 μήνες. **Είστε ελεύθεροι να αποσύρετε οποιαδήποτε στιγμή εσείς επιθυμείτε την συγκατάθεση για την συμμετοχή σας στο ερευνητικό πρόγραμμα.**

Πρέπει όλες οι σελίδες των εντύπων συγκατάθεσης να φέρουν το ονοματεπώνυμο και την υπογραφή σας.

Σύντομος Τίτλος του Ερευνητικού Προγράμματος στο οποίο καλείστε να συμμετάσχετε

Ωρα να μιλήσεις

Υπεύθυνος του Ερευνητικού Προγράμματος στο οποίο καλείστε να συμμετάσχετε

Αγγελική Αντωνίου, Επίκουρη Καθηγήτρια

Κωδικός
Συμμετέχον
τα

Επίθετο:

Όνομα:

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIznvKQ

Σελίδα: 37/42

Υπογραφή:	Ημερομηνία:
ΕΝΤΥΠΑ ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗΣ	
για συμμετοχή σε πρόγραμμα έρευνας (Τα έντυπα αποτελούνται συνολικά από 3 σελίδες)	
Σύντομος Τίτλος του ερευνητικού Προγράμματος στο οποίο καλείστε να συμμετάσχετε	
Ωρα να μιλήσεις	

Δίδετε συγκατάθεση για τον εαυτό σας ή για κάποιο άλλο άτομο;	
Εάν πιο πάνω απαντήσατε για κάποιον άλλο, τότε δώσατε λεπτομέρειες και το όνομά του.	

Ερώτηση	ΝΑΙ ή ΟΧΙ
Συμπληρώσατε τα έντυπα συγκατάθεσης εσείς προσωπικά;	
Τους τελευταίους 12 μήνες έχετε συμμετάσχει σε οποιοδήποτε άλλο ερευνητικό πρόγραμμα;	
Διαβάσατε και καταλάβατε τις πληροφορίες για ασθενείς ή/και εθελοντές;	
Είχατε την ευκαιρία να ρωτήσετε ερωτήσεις και να συζητήσετε το ερευνητικό Πρόγραμμα;	
Δόθηκαν ικανοποιητικές απαντήσεις και εξηγήσεις στα τυχόν ερωτήματά σας;	
Καταλαβαίνετε ότι μπορείτε να αποσυρθείτε από το ερευνητικό πρόγραμμα, όποτε θέλετε;	
Καταλαβαίνετε ότι, εάν αποσυρθείτε, δεν είναι αναγκαίο να δώσετε οποιεσδήποτε εξηγήσεις για την απόφαση που πήρατε;	
Συμφωνείτε να συμμετάσχετε στο ερευνητικό πρόγραμμα;	

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnVKQ

Σελίδα: 38/42

Με ποιόν υπεύθυνο μιλήσατε;

Κωδικός Συμμετέχον τα			
Επίθετο:		Όνομα:	
Υπογραφή:		Ημερομηνί α:	

ΕΝΤΥΠΑ ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗΣ

για συμμετοχή σε πρόγραμμα έρευνας
(Τα έντυπα αποτελούνται συνολικά από 3 σελίδες)

Σύντομος Τίτλος του ερευνητικού Προγράμματος στο οποίο καλείστε
να συμμετάσχετε

Ωρα να μιλήσεις

Θα επικοινωνήσουμε μαζί μέσω ψηφιακής πλατφόρμας ZOOM. Θα συζητήσουμε 5 ανοιχτού τύπου ερωτήσεις. Η μεταξύ μας συνάντηση δε θα μαγνητοσκοπηθεί.

Το όνομά σας δε θα κοινοποιηθεί στην εργασία ούτε σε περίπτωση δημοσίευσης.

Τα ποιοτικά δεδομένα που συλλέγονται από τις συνεντεύξεις (οι απαντήσεις σας) θα είναι ανώνυμα, θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για ερευνητικούς σκοπούς και θα καταστραφούν έξι μήνες από τη συλλογή τους.

Δεν προβλέπονται κίνδυνοι από τη συμμετοχή σας στην έρευνα.

Κωδικός Συμμετέχον τα			
Επίθετο:		Όνομα:	
Υπογραφή:		Ημερομηνί α:	

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnVKQ

Σελίδα: 39/42

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnVKQ

Σελίδα: 40/42

Παράρτημα 4

ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ

Τίτλος Ερευνητικού Έργου: Ώρα να μιλήσεις.

Επιστημονικά Υπεύθυνος: Αντωνίου Αγγελική

Για οποιαδήποτε καταγγελία σχετικά με τη διεξαγωγή της έρευνας μπορείτε να απευθυνθείτε στην Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (ethics@uniwa.gr).

Για οποιαδήποτε καταγγελία σχετικά με τη διαχείριση των προσωπικών σας δεδομένων μπορείτε να απευθυνθείτε και στον Υπεύθυνο Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, κ. Αγιοπετρίτη Ιωάννη (agiop@uniwa.gr). Σε περίπτωση μη επίλυσης του προβλήματός σας μπορείτε να απευθυνθείτε στην Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, συμπληρώνοντας το σχετικό έντυπο που βρίσκεται στην ιστοσελίδα αυτής (complaints@dpa.gr).

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ

Ονοματεπώνυμο

Διεύθυνση Κατοικίας

Ημερομηνία

Υπογραφή

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnVKQ

Σελίδα: 41/42

Παράρτημα 5

ΠΑ.Δ.Α. - ΑΡ.ΠΡΩΤ.: 12804 - 16/02/2022 Αιγάλεω

 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ ΑΛΕΞΟΥΣ ΑΙΓΑΛΕΩ
Ταχ. Δ/ση: Αγ. Σπυρίδωνος, Αιγάλεω ΤΚ 12243
Τηλέφωνο: 2105387294
e-mail: ethics@uniwa.gr
Πληροφορίες: Ευαγγελία Καπουτσή

Αιγάλεω: 15/02/2022

ΘΕΜΑ: Απάντηση σε αίτησή σας **ΠΡΟΣ:** κ. Αντωνίου Αγγελική

Έγκριση της πρότασης

Σας γνωρίζουμε ότι η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (Ε.Η.Δ.Ε.) του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (ΠΑ.Δ.Α.), στην 7^η/15-02-2022 συνεδρίασή της, μέσω τηλεδιάσκεψης, εξέτασε το περιεχόμενο του ερευνητικού πρωτοκόλλου με τίτλο «Ωρα να μιλήσεις», με αριθμό πρωτοκόλλου 9443/10-02-2022 και Επιστημονικά Υπεύθυνη την κ. Αντωνίου Αγγελική.

Λαμβάνοντας υπόψη:

1. Το έντυπο υποβολής της αίτησης
2. Το ερευνητικό πρωτόκολλο
3. Το έντυπο συγκατάθεσης των συμμετεχόντων στην έρευνα

Η Επιτροπή έκρινε ότι δεν αντιβαίνει στην κείμενη νομοθεσία και συνάδει με γενικά παραδεγμένους κανόνες ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας και ερευνητικής ακεραιότητας ως προς το περιεχόμενο και τον τρόπο διεξαγωγής του ερευνητικού έργου.

Επιστημαίνεται ότι σε περίπτωση που προκύψει οποιαδήποτε τροποποίηση στο πρωτόκολλο της μελέτης θα πρέπει να επανυποβληθεί στην Ε.Η.Δ.Ε για επικαιροποίηση της έγκρισης.

Η Πρόεδρος της Ε.Η.Δ.Ε.
Anna
Deltsidou
Δρ Άννα Δελτσίδου
Καθηγήτρια

Digitally signed by Anna
Deltsidou
Date: 2022.02.15 15:27:29
+02'00'

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: M4cXUSMg43ZjYCAAIZnVKQ

Σελίδα: 42/42

Επιβεβαιώνεται το γνήσιο. Υπουργείο
Ψηφιακής Διακυβέρνησης / Verified by the Ministry
of Digital Governance, Hellenic Republic
20250526164403+03'00'

Υπογραφή:
ΑΛΙΚΗ ΤΣΙΑΜΟΥΡΑ
Πατρώνυμο: ΜΑΡΚΙΑΝΟΣ
ΑΦΜ: 063664538
Ημ. Υπογραφής: 26/05/2025 16:43:59